Poštnina plačana v gotovini **Leto LV.** V Ljubljani, v torek, dne 18. oktobra 1927 **Št. 236.** Posamezna številka 2 Din

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 80 Din, za inozemstvo 100 D

SLOVENEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp. petit-vrsta mali oglasi po 1·50 in 2 D, večji oglasi nad 45 mm višine po Din 2·50, veliki po 3 in 4 Din, v uredniškem delu vrstica po 10 Din
Pri večjem naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne sprejemajo - Uredništva telefon št. 2050, upravništva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni račun: Ljubljana štev. 10.650 in 10.349 za inserate, Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Agromerkurske metode proč od TOI zbornice.

Gre za osebnosti! Tako nekako bi najkrajše označili tisto stremljenje po svetu, ki hoče družbo očistiti največjega povojnega zla: fanatizma v osebnem uživanju. Vseeno je, ali se ta pojav kaže na poedincu ali pa na organizirani skupini. Vendar je zlo, kot kaže povojna zgodovina, najhujše, za narode in države najnevarnejše, če ga koti tako rekoč programatično politična stranka.

Ne bomo trdili, da je ta zli pojav lokaliziran, da je doma samo v Sloveniji ali Jugoslaviji. Po vseh državah ga v večji ali manjši meri zasledimo. Imele so ga Češkoslovaška, Avstrija, Poljska prav tako kot Francija z raznimi petrolejskimi prekupčevalci. Vendar pa bo vsakdo priznal, da se je povsod začelo neizprosno razčiščevanje. Najboljši dokaz te protiakcije je, da se skandalozne gospodarske afere razširjajo bliskovito po svetu kot senzacija, kot pojav, ki je rednemu življenju tuj in nad katerim naj se ljudje čudijo, da je kaj takega sedaj še sploh mogoče!

Osnovno izhodišče pri obsodbi takih pojavov v slovenskem narodnem gospodarstvu pa mora biti za vsakega Slovenca brez ozira na stan, socijalen položaj in strankarsko pripadnost to: Mi smo majhen narod z malim, med seboj zvezanim gospodarstvom. Kar imamo in premoremo, je uspeh naše pridnosti, skromnosti, varčnosti, zbiranja zrna do zrna in odtrgavanja od ust. Zato je absolutna zahteva prav narodne vesti in narodnega obstanka, če še pomislimo, da se nahajamo v kotu med silnim nemškim gospodarskim blokom in Italijo, da v tradiciji, ki nam je dala vendarle nek prostor na solncu, brezpogojno vztrajamo in vse gnojne rane, ki so se pojavile na našem narodnem telesu, brezobzirno izrežemo. In v tem znamenju se je, ko je SDS v strankarskem fanatizmu odbila in preprečila vsak sporazum, otvoril boj za volitve v našo gospodarsko zbornico.

Odločitev za sloven. gospodarskega volivca ne more biti težka. Dve fronti se bosta udarili. Ena SDS, druga SLS s tistimi gospodarskimi skupinami, ki hočejo rešiti pravočasno tako svojo lastno kožo kot celokupnost gospodarskih interesov. SDS se predstavlja volivcev s temi dokazanimi in vsakomur znanimi volivnimi parolami:

Vidik vsega, pa naj pogine ves svet in naj se spravijo vsi Slovenci na beraško palico, je stranka, pripadnost k dobro zapisanim članom SDS, je strankarska blagajna, je klika. Kamor pa se je v našem gospodarstvu ta klika še vrinila, je stopilo turško kopito, kjer usahne vsako življenje. Nihče na svetu ne bo zbrisal s sveta grozovitih polomov naših podjetij, pa naj bo to Slavenska, Slovenska ali Jadranska banka, Agromerkur ali Jadran. Nihče ne bo mogel pa tudi utajiti, da je to početje cel sistem, da so to metode, ki jih je SDS vzela za svoj program in princip. Zakaj le tako nam je mogoče razumeti tisto dosledno razdiralno delo, ki ga, naj smo že v volivni borbi ali izven, zasledujemo pri vsakem koraku.

Ali je morda s TOI zbornico drugače? Zbornica po konceptu SDS ni zbornica, ampak ustanova, kjer naj ima SDS od slug preko pisarniških moči do glavnih tajnikov, podpredsednikov in predsednikov nastavljene le izrazite, fanatični kliki vdane zaupnike. Zbornica naj bo denarni vir, iz katerega pelje pot nakazovanja le v blagajno SDS. Kdor bi tu stopil na prste, svaril, vzpostavljal red, bodi proklet! Odtod vsi napori od spomladi, da se na vsak način prepreči in zistira uredba o reorganizaciji in volivnem redu v zbornico. Odtod neprestane intervencije v Belgradu, napadi na zadružno organizirana podjetja, psovanje skupin trgovcev in obrtnikov, ki stoje izven SLS, a mislijo s samostojno in zrelo glavo slovenskega gospodarja. Odtod hinavska pogajanja, vojena od članov političnega vodstva SDS in odtod tudi preprečen skupni nastop slovenskih trgovcev in obrtnikov.

Zavesa je padla, na slovenskem gospodarskem odru stoji razgaljena SDS in film, ki kaže, kako smo hodili od Jadrana, Agromerkurja do Slovenske, Slavenske in Jadranske banke in kako bi hodila zbornica, če se pravočasno ne zdani in ne posije vanjo solnce vstvarjanja za celokupnost. A zdanilo se je! Slovenski gospodar, ne daj si več zastreti solnca lepše gospodarske bodočnosti in poženi še ti SDS iz svojega stanovskega parlamenta!

Nastas Petrović izključen iz radikalnega kluba.

SEJA RADIKALNEGA KLUBA. — RADIKALNI KLUB SLOŽEN IN DISCIPLINIRAN. — NA OČITKE GLEDE VOLIVNIH NASILIJ BO ODGOVORIL SAM V. VUKIČEVIČ.

Dr. Ninko Perić kandidat za stalnega skupščinskega predsednika.

r **Belgrad**, 17. okt. (Izv.) Radikalni klub se je na današnji seji postavil na stališče, da mora pripasti mesto predsednika narodne skupščine radikalom. Za to mesto, katero se pri nas smatra za eminentno politično, so se do sedaj potegovali nekateri demokrati, v čemer jih je podpirala opozicija. Končnoveljavno stališče pa bo demokratski klub zavzel 19. t. m. V slučaju, če bi prevladovalo stališče teh demokratov in bi se 20. t. m. s pomočjo opozicije izvolil demokrat za predsednika narodne skupščine, potem bi nastopila kriza, ker bi se s tem večina demokratov izjavila proti sporazumu, ki sta ga sklenila Vukičević in Marinković.

Misli se, da tisti demokrati, ki so nezadovoljni, ne bodo hoteli prevzeti nase odgovornosti, da na tem vprašanju lomijo koalicijo. Zato v njihovih vrstah prevladuje stališče, da naj demokratska zajednica zahteva zase dve podpredsedniški mesti, Jugoslovanskemu klubu pa bi se v kompenzacijo nudili dve mesti tajnikov, med njimi prvo tajniško mesto.

Nekateri demokrati še imenujejo g. Halidbe·g Hrasnico, bivšega pravosodnega ministra, kot Marinkovičevega kandidata za prvega podpredsednika.

Na ta način nastaja nov moment. Vodilni parlamentarni krogi pa so mnenja, da nobena od koaliranih skupin ne bo vztrajala na svoji zahtevi in na tem vprašanju že iz oportunitete ne bosta delali težav.

r **Belgrad**, 17. okt. (Izv.) Današnjo sejo radikalnega kluba je otvoril g. Stevo Janković. Na dnevnem redu je bil razgovor o verifikaciji mandatov, o kateri se jutri v skupščini prične debata. Vukičević je prosil klub, da še nekaj dni počaka na poročilo o notranjem položaju, dokler se gotova vprašanja ne pojasnijo. Potem pa bo na posebni seji poročal o tem. Prosil je klub, da razpravlja samo o verifikaciji in da pri tem nastopa složno in enotno, kakor je to vedno bilo v radikalnem klubu. On sam bo med verifikacijsko debato v skupščini odgovoril na vse očitke, kakor je že deloma odgovoril v odboru. Kljub temu se je treba sporazumeti, kdo bo govoril v imenu kluba.

Poslanec g. Milan Kostić je naglasil, da je opozicija v verifikacijskem odboru napadala radikalno stranko in da je treba v narodni skupščini vse te napade zavrniti. Ni res, da bi bili radikalni poslanci izvoljeni s pomočjo policije. Radikalne poslance je izvolilo ljudstvo, ki je po svoji večini vedno imelo zaupanje v radikalno stranko in je to zaupanje tudi pri poslednjih volitvah izrazilo.

Nato je vstal g. Nastas Petrović proti temu, da se klub še prej ni sestal, da bi razpravljal o volitvah in da bi dobili člani verifikacijskega odbora potrebna navodila. On trdi, da je bila vedno taka praksa. Kar se tiče njega osebno, izjavlja, da misli, da volitve niso bile svobodne in da so vladni organi izvajali teror in pritisk. O tem bo govoril v skupščini, posebno o moravskem okrožju, ne glede na to, kaj bo sklenil klub. Dejal je, da je to moral izjaviti, nato pa je odšel iz kluba.

Predsedujoči poslanec g. Stevo Janković je zavrnil Petrovičeve napade, posebno glede očitka, da je bila vedno praksa, da se v klubu razpravlja poprej in da so se dajala navodila članom verifikacijskega odbora. Verifikacijski odbor, oziroma člani večine so vedno delali v sporazumu z vlado, pa tudi sedaj so bili v stalni zvezi z vlado.

Član verifikacijskega odbora g. Stepan Kobasica je obširno opisoval delo v verifikacijskem odboru. Ko je govoril o spornih vprašanjih, je naglasil, kako se je pri spornih vprašanjih glasovalo. Posebno je govoril o bratskem in intimnem sodelovanju med člani radikalne stranke in SLS v vseh vprašanjih. Radikalni klub je to njegovo razlago sprejel z živahnim odobravanjem in klici »Živeli Slovenci!«

G. Velja Popović obžaluje, da je Nastas Petrović odšel iz kluba, ker bi mu lahko že tukaj odgovoril. Izjavlja, da ni bilo v moravskem okrožju nobenega pritiska, pač pa se pritožuje nad Petrovičem in njegovimi ljudmi, ki so izvrševali velik pritisk in kupovali glasove.

Nato so govorili poslanci Radović, Ranković, Popović, Čelić, Nikolić, ki so naglašali potrebo sloge in enotnosti kluba. Petroviču so očitali prejšnje nastope in izjavljali, **da se je Petrović ponovno ločil od radikalov.**

Poslanec g. Boško Željković je govoril o volitvah v bihaškem okrožju. Predložil je originalne plakate zemljoradniške stranke. V njih se nahajajo parole, ki so naperjene proti celokupnemu današnjemu pravnemu in socialnemu stanju.

Poslanec g. dr. Laza Marković je zahteval, da se pojasnijo politična vprašanja, v kolikor se tičejo verifikacije, skupno z demokrati. Po njegovem mnenju morata obe koalirani skupini, ki sta skupno vodili volitve, zastopati isto stališče glede verifikacije mandatov, ki je prvenstveno političnega značaja. Volitve je vodila koalicijska vlada in ona mora tudi to politiko v skupščini braniti. Volitve so prinesle koristi samo demokratski stranki, to je tudi razlog več, da v tem vprašanju nastopa skupno in solidarno z radikali. Radikali bodo morali v narodni skupščini sicer zavzeti drugo stališče, če bi se jutri ne pojavili demokrati kot člani vladne večine.

G. Vukičević je odgovoril, da so demokrati podpisali poročilo večine verifikacijskega odbora, zato nimamo nobenega razloga, da ne bi demokratska stranka nastopila s člani radikalne stranke in člani Jugoslovanskega kluba. Ponavlja, da se naj o političnem položaju sedaj ne govori in obeta, da bo morda še ta teden sklical posebno sejo, na kateri se bo o tem govorilo.

Nato se je sklenilo, da se debata konča. Kot glavni govornik za verifikacijsko debato se je določil g. dr. Milašinović, ki bo poleg notranjega ministra govoril v imenu radikalnega kluba. Za posamezne slučaje bodo govorili poslanci gg. Kobasica, Čeda Radović in Altiparmaković.

Nato se je razpravljalo o slučaju g. Petroviča, ki je izjavil, da bo brez ozira na sklepe radikalnega kluba v narodni skupščini napadel vlado. **Ker je g. Petrović sam odšel iz kluba, je klub na temelju teh dveh dejstev sklenil, da g. Petroviča ni več smatrati kot člana radikalnega kluba. Pri razpravi o predsedstvu narodne skupščine je klub postavil za kandidata za stalnega predsednika začasnega predsednika narodne skupščine g. drč Ninka Periča, za tajnika pa Stepo Kobasico.**

Vlada poda deklaracijo.

SEJA NAČELNIKOV PARLAMENTARNIH SKUPIN. — VOLITEV PREDSEDSTVA IN ODBOROV.

r **Belgrad**, 17. okt. (Izv.) Popoldne je začasni predsednik narodne skupščine sklical sejo načelnikov parlamentarnih skupin. Sklenilo se je, da se bodo vršile seje od 9 do 11 in od 4 do 12. Jutri se bo vršila debata o nespornih mandatih, pojutrišnjem pa o spornih. Debata se mora končati od 12 ponoči 19. t. m. Nato se izvrši prisega, nakar se bo prečital ukaz o zaključitvi izrednega zasedanja in ukaz o sklicanju skupščine na redno zasedanje 20. oktobra po ustavnih določilih. 20. oktobra se bo seja skupščine pričela s čitanjem kraljevega ukaza o otvoritvi rednega zasedanja ali morda celo s kraljevo besedo. Najbrže pa prestolne besede ne bo. Nato se bo volilo stalno skupščinsko predsedstvo. Na drugi seji se bosta izvolila stalna odbora in sicer finančni in administrativni odbor. S tem bo skupščina pričela z rednim delom. Po naših informacijah se bo pričelo redno delo s skupščinsko sejo, na kateri se bo prečitala vladna deklaracija. Vlada je že pričela s sestavo deklaracije, kar je toliko lažje, ker se naslanja na program, na podlagi katerega je dobila vlada mandat za volitve in zaupnico ljudstva. O stilizaciji deklaracije je vlada sklepala tudi na današnji seji, ki je trajala do 9. ure zvečer.

Bivši pariški sovjetski poslanik Rakovski.

Prvi sestanek med Davidovićem in Pribičevičem.

r **Belgrad**, 17. okt. (Izv.) G. Pribičević je danes po svojih prijateljih prosil g. Davidovića za sestanek, ki mu ga je slednji dovolil. Tako sta se po preteku dveh let zopet precej dolgo razgovarjala. Jasno je, da po dogodkih l. 1924, ko je Pribičević v najkritičnejšem trenutku zapustil voditelja demokratske stranke, in pozneje stalno nastopal proti njegovi politiki, ta sestanek ni potekel v najprisrčnejšem razpoloženju. G. Pribičević je izjavil, da sta govorila o demokratskem bloku in da je ta blok idejno gotov. G. Davidović ni hotel dati nobene izjave.

Neglede na znano dejstvo, da praktična izvedba te, v glavi g. Radića in g. Pribičevića zrastle ideje, ne more imeti prav nobenega vpliva na smer političnega kurza, se vendar Davidovićevo postopanje ne odobrava. S takšnim svojim delovanjem daje g. Davidović na zunaj sedanji koaliciji vtis nestabilnosti. Četudi ne ogroža obstoja vladne koalicije, vendar je v interesu čim uspešnejšega dela pri izvajanju vladnega programa važno, da se tudi takšno umetno izzivanje vtisov odstrani in da mora priti do razčiščenja položaja v demokratskem klubu.

Seja demokratskega kluba.

r **Belgrad**, 17. okt. (Izv.) Na današnji večerni seji je demokratski klub razpravljal o nastopanju v verifikacijski debati. Po govoru članov verifikacijskega odbora gg. Pere Markoviča, Periča in Timotijeviča je klub soglasno odobril njihov nastop na razpravi na jutrišnji in pojutrišnji seji. Glede volitev skupščinskega predsedstva demokratski klub danes ni sklepal. Tozadevno razpravo je odložil do 19. t. m., ko je sklicana seja kluba.

VOJAŠKA POMOČ ZA OBRAMBENA DELA PRI POTOKU HUDINJA.

r **Belgrad**, 17. okt. (Izv.) V celjski okolici so zadnje poplave napravile na obrambnih delih ogromno škodo. Zopetna obnovitev istih je nujna ter bo pred zimo mogoče škodo popraviti le s pomočjo vojaštva. Poslanca Jugoslovanskega kluba g. dr. Hodžar in Bedjanič sta v vojnem ministrstvu ponovno razložila in utemeljila nujnost te zahteve. Ministrstvo je prvotno odbilo vojaško pomoč. Poleg tega so nastali načelni pomisleki. Sedaj pa je minister poslancema zagotovil, da ne bo delal zaprek in da bo čakal na mnenje poveljstva divizijske oblasti v Ljubljani, ki ga je nujno zahteval.

FRANCIJA HITI ZA NEMČIJO.

v **Pariz**, 17. okt. (Izv.) Pod predsedstvom ministra za javna dela Tardieua se je danes sestal v Parizu kongres kemične industrije. V izjavi, namenjeni za liste, sporoča predsednik zveze francoske kemične industrije, da se je francoski industriji posrečilo dohiteti Nemčijo v sestavi sintetičnega amonijaka. Tudi postopek Bergiusa in ostali nemški patenti za sestavo sintetičnih goriv so v glavnih črtah v Franciji znani. Gradijo se posebne tovarne, v katerih se bo ta postopek izkoriščal.

NEMŠKI RUDARJI ŠTRAJKAJO.

v **Halle**, 17. okt. (Izv.) Na delavskem zborovanju srednjenemških premogovnikov se je soglasno sklenilo, da začno danes stavkati. Stavka se je zelo razširila in ima značaj gospodarskega boja.

Volivcem v zbornico TOI!

V par dneh prejmejo vsi volivci od **Zbornice** TOI glasovalne listine po pošti v priporočenem pismu in proti povratnici. V zmislu uredbe morajo biti vse listine odposlane iz Ljubljane vsaj 20. oktobra. Glasovalne listine **za obrtni odsek so rdeče, za trgovski odsek pa modre barve.**

Opozarjamo zlasti tiste kraje, kjer selski pismonoše ne dostavljajo, naj skrbe vsi volivci, **da dobe glasovalne listine pravočasno v roke.** Vsak naj gre v takem kraju sam na pošto, da dvigne priporočeno pismo. Če ga poštni uradnik ne pozna, naj vzame s seboj kak dokument. Zadostujeta tudi dve priči, ki jih pozna poštni uradnik.

Glasovalne listine, ki jih prejme vsak volivec, so: glasovnica, izkaznica in dve kuverti (ovoja). Vse te listine so za obrtni odsek rdeče, za trgovski modre. Vse so tudi opremljene z uradnim žigom. Vsako izmed teh listin je treba pravilno uporabiti. Če se ena izgubi, je glas neveljaven.

Če kdo izgubi izkaznico, more dobiti na zahtevo duplikat.

Na glasovnico naj vsakdo prilepi natisnjeno kandidatno listo. Pazi naj, da obrtnik nalepi na rdečo glasovnico listo, katere nosilec je g. **Ivan Ogrin**, stavbenik v Ljubljani, **trgovec** pa, da nalepi listo, katere nosilec je g. **Ivan Jelačin**, trgovec v Ljubljani.

Glasovati je dopustno samo za kandidatno listo, ki je potrjena. Glasovnica, na kateri je napisano še kaj drugega nego potrjena kandidatna lista, je neveljavna. Imena, zapisana na glasovnici, ali na natisnjeni kandidatni listi, ki je prilepljena na glasovnico, se morajo popolnoma ujemati z eno izmed potrjenih kandidatnih list. Drugače glas ne velja. Glasovnica, na kateri je nalepljenih več kandidatnih list, izgubi veljavnost.

Ko je na glasovnico prilepljena kandidatna lista, dene volivec tako izpolnjeno glasovnico v malo kuverto, ki ima napis: »V to kuverto se sme vložiti samo glasovnica. Če se vloži še kaka druga listina, ali več glasovnic, so vse glasovnice neveljavne.« Malo kuverto volivec nato zapre in dene **zaprto v večjo** kuverto, z napisom: »Volivni odbor Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.« V večjo kuverto je treba dati tudi izkaznico. **Samo izkaznica in zaprta mala kuverta smeta biti v večji kuverti.** Ko se večja kuverta zalepi, **se jo odda** na pošto **priporočeno. Vse te** pošiljatve so oproščene poštnih taks.

Poudarjamo, **da so vse glasovalne listine** uradne. Tudi kuverte. Zato se sme vse glasovnice in izkaznice poslati le v teh uradnih kuvertah. Če se volivno pismo ne pošlje v uradni kuverti, glas ne velja. Glas tudi ne velja, če bi bilo v enem pismu več izkaznic. **Če je v enem pismu več glasovnic, so vse** neveljavne. Glas tudi ni veljaven, če ni pismu priložena volivna izkaznica.

Kdaj je treba odposlati glasovnice volivnemu odboru? Zadnji dan volitev je sicer 30. oktobra. Toda ta dan mora volivna komisija do štirih popoldne imeti že vse v rokah. Kar pride kasneje, je zamujeno in neveljavno. **Vsaj 28. oktobra naj bo vse na pošti!** Pošljite torej takoj!

Zbirajte glasovnice! Somišljenike prosimo, da stopijo do vseh volivcev in poberejo glasovnice, da ne gre nobena v izgubo. Če kdo ne ve, kako bi izpolnil vse glasovalne listine, naj to stori kak naš somišljenik, ki odda vse zanj na pošto. Vsak pa naj bo pazljiv, komu da kaj iz rok. Kdor zbira, naj gleda, da dobi v roke vse štiri uradne listine: glasovnico, izkaznico in obe kuverti.

Za vsak glas gre. Zato pazite na nasprotnike! Pazite na pismonoše, kjer so ti znani agitatorji samostojne demokratske stranke. V takih krajih je treba posebne pazljivosti! Vsak slučaj uradne zlorabe morate takoj sporočiti.

Opozarjamo tudi na to, da imajo volivno pravico tudi **člani načelstva naših zadrug.** Naj vsakdo pazi tudi na to, da bodo tudi ti glasovi pravilno oddani.

Sedaj se izkaže, kdo je z nami in kdo proti nam! Potem pa naj vedno bolj velja: **Svoji k svojim!**

SDS razbila kompromis za volitve v zbornico za TOI.

Na zborničnih slugah in poslopju SDS nima več materijala, napadi na Ogrina in Jelačina postajajo tudi za čitatelje »Jutra« in »Naroda« dolgočasni, ko dan za dnem polnijo kolone. Zato — lop po SLS, ki da ni hotela kompromisa in skupnega nastopa. Volivci — zapomnite si to stvarno poročilo o teh pogajanjih, da razumete hinavske krokodilove solze teh ljudi. Ugotavljamo: **Naši gospodarski krogi so imeli stalne razgovore, katere je skliceval g. Jelačin.** Vse je delalo na sporazum. Odnehali smo na zahtevah vkljub temu, da smo vedeli, da bodo vse intrige demokratov proti volivnemu redu brez uspeha. V **obrti** so naši zahtevali mandate na podlagi **volivnega rezultata l. 1926.** in to brez ozira na to, da volijo sedaj tudi obrtne zadruge. Enako v trgovini in to ne glede na to, da bodo volili sedaj tudi člani načelstev kreditnih zadrug! Demokrati so upali na demokratski blok v Belgradu in so **pogajanja prekinili.** Ko pa je blok padel v vodo, je padlo tudi upanje, da se volitve preprečijo. Zato je začel znova g. inž. Šuklje. Četudi je bilo izvršenega že mnogo dela za volitve, so se naši krogi teh pogajanj **znova udeležili.** Še v soboto 15. t. m. je prišlo do razgovorov. Izgledalo je, da bo SDS na zahteve protidemokratskih gospodarskih krogov pristala, pa so politiki te stranke zahtevali brezpogojno, **da ne prideta v predsedstvo zbornice niti g. Jelačin, niti g. Ogrin.** Vsakdo je uvidel, da SDS pogajanj ne vodi resno, ampak le zavlačuje. Po razgovoru v nedeljo 16. t. m. med zastopniki političnih strank in kasneje obojestranskih gospodarskih krogov pa je bilo jasno, da pride do boja. Protidemokratski krogi so zahtevali večino v obrtnem in trgovskem odseku. Pripominjamo, da ima v sporazumni listi v industrijskem odseku SLS od 16 le 6 mest. Demokratom **so hoteli zasigurati podpredsedniško mesto.**

SDS je takoj v začetku pokazala, da na pogajanja **ne misli resno;** dalje, da gleda na volitve **le skozi politična očala.** Vse je odločevalo vodstvo SDS.

Toliko k stvari, da ne bo nepotrebne polemike, koliko so vredne »Jutrove« krokodilove solze.

Demokrati nočejo znati niti brati!

Kaj se zaletavate v zadruge! Čl. 3 in 5 uredbe o volitvah v zbornico izrecno govorita o kreditnih in obrtnih zadrugah, ki imajo volivno pravico. In kaj lažete o trgovinskem ministru! Minister dr. Spaho ni proti zadrugam ničesar ukrenil! Uredba je izšla na podlagi finančnega zakona in torej tudi če bi hotel, ne bi mogel z uredbo spreminjati zakona! Če res rabite jurista, ki bi vam to dopovedal, ga pri malo dobre volje lahko dobite! In zakaj varate, da so intervencije bile uspešne? **Niti ena ne,** iz enostavnega razloga, ker je bilo nemogoče. Pa saj bodo volile vse zadruge, torej tudi demokratske. In če je vaš konjiček »mežnar«, imate svoje zanimivosti tudi v tem, če hočete, da je ljubljanski vseučiliški profesor na podlagi vaših stavbenih zadrug **obrtnik** — z volivno pravico.

Kaj šarite s stanovstvom?

Nihče ne more kandidirati, kdor ni obrtnik ali trgovec. Politično se vsak opredeljuje kamor hoče! In čigavi eksponenti so pa SDSarski trgovci in obrtniki? Na naši listi kandidira več načelnikov in odbornikov gremijev kot na listi SDS. Potem smo si s stanovstvom na jasnem, ali ne?

Zakaj ste preprečili drugi volivni red?

Da tudi tu ne bo slepomišenja, ugotavljamo: Delegat trgovinskega ministrstva dr. Pavletić je sklical v Ljubljani zborovanje za novo uredbo in stilizacijo. Nikdar bi ne bilo tega cenzusa in tega kompliciranja, če bi SDS tega zborovanja ne razbila! Prepričana je bila, da bo izsilila, da do uredbe ne pride. Če se nočete spomniti, vam bo osvežil spomin vaš zastopnik Weixl iz Maribora. Ali ne gospod? Že verjamemo, da ni prijetno, če se prevrnejo kulise na glavo tistega, ki jih je drugim postavljal!

Nekaj odgovora v zadevi palače zbornice TOI.

Samostojno demokratsko časopisje misli, da bo priborilo demokratskim listam zmago v boju za zbornico TOI, če bo pisalo bedastoče o palači naše zbornice. Ne »Jutru«, ampak resnici na ljubo par opazk o tem zidanju.

V začetku vojne je zbornica kupila tako zvano Garibaldijevo hišo v Beethovnovi ulici. V hiši, ki je bila zidana v stilu laških dvorcev, je kmalu zmanjkovalo prostora. Nastalo je vprašanje: ali zidati novo poslopje ali staro predelati. Strokovnjaki so se odločili, da se to poslopje predela. Adaptacija je obstojala iz nazidka drugega nadstropja, kjer so se dobili prostori za pisarne. Poleg tega se je napravila večja dvorana, nov primeren vhod in prostore, napravila centralna kurjava itd. Za stopnišče, priredilo se je pritličje v poslovne vse to delo je bilo predvideno okroglo 2 milijona 200.000 Din. Ko so vprašali pred končno določitvijo tega zneska prvega našega arhitekta, če ta vsota zadostuje, je izjavil, da je to odvisno od tega, kako se bo zidalo. Kdor danes pride in ogleda zborično palačo, bo tudi takoj razumel, zakaj je bila omenjena vsota prekoračena. Dela se namreč lahko marsikaj iz cementa ali pa — marmorja. Vse, kar je v zbornici delano, je izdelano po domačih obrtnikih in umetnikih. Izdelano je vse iz domačega materijala. Ali ve gospoda, ki se zaganja v zidanje te palače, da hodijo ogledovat notranjost naše zbornice tudi turci in da po pravici občudujejo našo obrt? Ali ta gospoda res ne ve, da so prav radi lepih izdelkov v poslopju naše zbornice slovenski obrtniki dobili že marsikatero novo delo v južnih krajih?

Poudarjam, da se je tekom dela pokazalo, da je treba še marsikaj dopolniti, kar ni bilo v prvotnem načrtu. Cela vrsta takih del bi se dala našteti. Za vse to pa so bili vsi zneski pravilno dovoljeni. Za vse to so na razpolago natančni računi, za vse prevzemamo vso odgovornost. Zavedam se, da bo zborična palača še čez dolga desetletja ponos slovenskih gospodarskih krogov in da bodo tudi tisti, ki danes to izrabljajo, še peli slavo našemu prvemu arhitektu. Prav ta palača bo tudi poznim rodovom zgled, kako zloben in kako omejen je bil krog tistih ljudi, ki so se zbirali okoli »Jutra«.

Naj omenim, da so v pritličju zbornice dobile svoje prostore in to brezplačno: Zveza industrijcev, Zveza trgovskih gremijev in pa Zveza obrtnih zadrug. Obžalovanja vredno je, če nekateri uslužbenci teh institucij v svoji partizanski zagrizenosti ne vidijo niti koristi svojih lastnih ustanov, da ne govorimo o tem, odkod krivične informacije samostojno demokratskemu časopisju.

Zbornica zida na Bleiweisovi cesti stanovanjsko hišo. Služila bo za osem stanovanj zborničnim uradnikom. Gradi se deloma iz uradniškega penzijskega fonda, deloma prispeva zbornica iz lastnega dohodka. Dovoljenje za to, kakor tudi za eventuelno posojilo, ima zbornica od ministrstva. Ali ne bi bilo škandalozno za reprezentanco našega gospodarstva, če bi v sedanjem pomanjkanju stanovanj ne skrbela za uradniška stanovanja? Kdo delo nadzira, je zelo postranska stvar. Glavno je, da to delo dobro izvrši. In za to z lahkoto prevzemam odgovornost.

Kdor hoče poznati razmere pri zidanju zborničnih poslopij, ne bo mogel glasovati za liste gospodov, ki so bili v tako tesni zvezi z gospodi od Slavenske banke. Nekaj ljudi pa bo vedno, ki bodo iz strankarske zagrizenosti in zaslepljenosti šli v boj proti lastnim in celega naroda interesom. Takim zaslepljencem naj »Jutro« in »Narod« naprej podajata »duševno« hrano.

Ivan Ogrin.

Atentat na smodnišnico v Kraljevici.

NOV ZLOČIN BOLGARSKIH KOMITAŠEV.

r **Belgrad**, 17. okt. (Izv.) Iz Zaječarja poročajo o novih atentatih in napadih bolgarskih komitašev. Ta poročila je notranje ministrstvo potrdilo in se glasijo: Zaječar. Davi ob 2 se je troje oseb, oboroženih s puškami in bombami, približalo skladišču artiljerijske municije v smodnišnici Kraljevica. Straža jih je pravočasno opazila in jih pozvala, da obstoje. Na poziv so odgovorili s streli iz pušk in težko ranili stražo. Streli so alarmirali vso stražo. Streljajoč so bežali proti bolgarski meji. Za njimi so takoj udrle alarmirane čete. Dosedaj rezultati niso znani. Po vseh znakih je ta atentat delo komitaških trojk, katerim se je posrečilo prekoračiti mejo. Vsled poskušenega atentata vlada med prebivalstvom veliko gorčenje. Veliko županstvo je takoj uvedo preiskavo. Kolikor se je moglo dognati, so atentatorji prišli iz Bolgarije med naselbinama Suvodol in Mali Izvor. O dogodku je bilo takoj obveščeno notranje ministrstvo in armijska oblast. Ranjeni stražnik je bil takoj prepeljan v bolnico.

PROTI KOMITAŠKI NEVARNOSTI.

Osijek, 17. okt. (Izv.) Veliki župan osješki Frantić je upokojen. Na njegovo mesto pride dosedanji veliki župan bregalniške oblasti. Za namestnika velikega župana v Bregalnici je imenovan podpolkovnik Mihajlo Mihajlović, dosedanji pomočnik komandanta pešpolka v Kumanovem. Imenovanje častnika za namestnika velikega župana se je izvršilo radi tega, ker se želi, da bi bila obramba proti komitaškim vpadom uspešnejša.

SOLUNSKI GUVERNER O KOMITAŠIH.

v **Atene**, 17. okt. (Izv.) Solunski guverner se je vrnil s svojega potovanja po grško-macedonskih okrajih. Po njegovih izjavah se je 50 bolgarskim komitašem posrečilo zbežati v Albanijo. Grške in jugoslovanske obmejne oblasti delujejo skupno pri zasledovanju komitašev, ki prekoračijo grško-jugoslovansko mejo.

Soglasno mnenje: Niti vodijo v Italijo.

KAJ PIŠEJO ČEŠKI LISTI. — VSI SO PRIHAJALI PO INFORMACIJE K MINISTRU BENEŠU, LE ENEGA NI BILO, KI JE BIL ŽE PRED ATENTATOM DOBRO INFORMIRAN.

v **Praga**, 17. okt. (Izv.) V zvezi z umorom albanskega poslanika Cena bega v Pragi so praški »Večerni Listy« napisali težke očitke proti Italiji. List piše: Italija skuša za vsako ceno izzvati Jugoslavijo. Iz Rima se opremljajo in financirajo teroristi, da odstranijo one albanske in bolgarske politike, ki so napoti italijanskim aspiracijam. Atentator Bebi je bil že davno pred prihodom v Prago aviziran. Gotovi krogi so bili že pred enim tednom obveščeni, da pride iz Rima v Prago član teroristične tolpe, da odstrani Cena bega. Atentator je takoj ob svojem prihodu v Prago obiskal poslaništvo neke države, ki živi z Jugoslavijo stalno v neprijateljstvu. Že drugi dan je poznal poslanika in vedel za vse kraje, kjer ga lahko dobi. Čudno je, da je bil tujec že drugi dan tako natančno informiran. Še eno dejstvo je značilno: V kompetentnem uradu (mišljeno more biti le zunanje ministrstvo) so se zbrali vsi inozemski zastopniki, da se informirajo o atentatu. Samo eden je manjkal. Ta ni prišel, ker ni smatral za potrebno in je bil že itak informiran. Atentator je bil samo orodje Rima. Na svojem potovanju se je ustavil na Dunaju, kjer so ga natančno instruirali, avizirali so njegov prihod v Prago, kjer so ga vodile nevidne osebe. V ostalem pa to ni zadnji atentat, temveč so avizirani še drugi v Pragi, na Dunaju in Berlinu. »Narodni Osvobodzeni« doznava iz zanesljivega vira, da so trije macedonski komitaši na potu v Prago, da izvrše nove politične atentate. »Narodni Listi« pišejo, da je moral Cena beg, ko je drugič dobil mesto poslanika v Belgradu, pustiti svojo rodbino v Tirani kot poroštvo, da bo njegova politika vedno v skladu z zunanjepolitično orientacijo albanske vlade.

v **Praga**, 17. okt. (Izv.) V uradnem komunikeju, ki sta ga izdala albanski konzul na Dunaju Kati in albanski opravnik poslov dr. Stila, ki je prišel iz Belgrada, se objavlja: Že pred nekaterimi tedni smo bili opozorjeni, da bodo naši nasprotniki in emigranti z glavnim vodstvom na Dunaju in s podružnicami v Belgradu, Korfu, Bariju, Brindisiju, Rimu in Ženevi poskušali obupen boj. Atentat na Cena bega je začetek tega revolucijonarnega delovanja, ki naj se raztegne na vse inozemske zastopnike Albanije, da bi na ta način vsaj v inozemstvu vršili teror, ker se jim v Albaniji ne more nič več posrečiti. Ta pred dvema letoma ustanovljeni »Komiteti nacional revolucionar«, ki se na kratko označuje: »Konare«, je torej začel s svojim aktivnim delovanjem. Prepričani smo, da je bil morilec do Prage spremljan, na Dunaju pa je bil kontroliran. Odkod je dobil denar za revolver in za drago potovanje? Ta vprašanja bo naša vlada kmalu rešila.

v **Praga**, 17. okt. (Izv.) »Rano« objavlja razgovor z albanskim konzulom Paskalom Katijem na Dunaju, ki je takoj po prejemu poročil o atentatu prišel v Prago in ki je izjavil: Po njegovem mnenju se atentat ni izvršil s strani Italije, temveč iz krogov albanskih emigrantov v Rimu, ki žive tudi v drugih mestih, kakor v Atenah, na Korfu, posebno pa na Dunaju, kjer so izredno aktivni. Vsa inozemska zastopstva so imela o tem poročila, da se v rimski in dunajski skupini albanskih beguncev pripravljajo atentati na reprezentante današnjega režima v Albaniji. Tudi morilec Cena bega je potrdil, da se pripravljajo nadaljnji atentati.

v **Praga**, 17. okt. (Izv.) Danes je med privatniki krožila verzija, da je vzrok za njegov umor iskati drugje kot v njegovem protiitalijanskem ali Jugoslaviji prijaznem mišljenju. Atentator Bebi je pripadal tajni zvezi, ki se sestavlja večinoma iz pristašev Fan Nollija. Ahmed beg Zogu je strmoglavil Fan Nollijevo vlado, ki je imela katoliško smer. Cena beg je pri tem imel glavne zasluge. Zato so se hoteli pristaši Fan Nollija v glavnem maščevati nad njim. Cena beg se je moral kot prvi odstraniti.

Truplo Cena bega so danes obducirali v sodnozdravniškem institutu. Posle albanskega poslaništva v Pragi vodi dr. Stila.

Policija je na sledu pomagačem morilca Bebija. Ko se je takoj po atentatu vrgla množica na atentatorja, je nekdo zaklical v nemškem jeziku s srbskim akcentom: »Ne umorite ga, to je bil političen umor,« takoj potem pa je izginil med množico. Policija ga sedaj išče. Belgrajski opravnik poslov trdi, da je Bebija pred enim tednom videl v Belgradu. Na Dunaju so ga privedli pred policijo, pri njem pa niso našli orožja. Revolver je najbrže kupil ali dobil v Pragi.

BODRERO SE ŽE ZOPET RAZBURJA.

r **Belgrad**, 17. okt. (Izv.) Zunanji minister je včeraj sprejel italijanskega poslanika Bodrera. Zunanjega ministra je opozoril na pisanje jugoslovanskega časopisja ob priliki umora Cena bega, ki seveda ne piše v prilog Italije. Bodrero je posebno opozoril na to, da je ton časopisja nasproti Italiji takšen, da bi mogel izzvati nezaželjene posledice v odnošajih med obema državama.

Zunanji minister je odgovoril, da nima nobenega vpliva na pisanje tiska, obenem je tudi naglasil, da italijansko časopisje ne piše v simpatičnem tonu o Jugoslaviji. To se je posebno opazilo po poslednjem atentatu v južni Srbiji.

Korak italijanskega poslanika je v vseh tukajšnjih političnih krogih izzval presenečenje, ker nikakor ne gre, da bi si naše časopisje pustilo diktirati od Mussolinija, posebno z ozirom na znano pisavo italijanskega časopisja. (Jutri bomo g. Bodreri postregli s konkretnimi zgledi iz laških listov. Op. ur.)

Olimpijski dan.

Pomen olimpijad.

Zelo lepa je olimpijska ideja. Stari vek jo je gojil do popolnosti, v srednjem veku je zaspala, novi vek pa jo je zopet zdramil. Leta 1894. je zbral Francoz grof Coubertin vse one, ki so se zanimali zanjo, dogovorili so se, in leta 1896. so se vršile v Atenah prve moderne olimpijske igre. Kakor v starem veku se ponavljajo te igre tudi vsako četrto leto, vsa večja mesta se potegujejo za čast njih prireditve. Zadnja olimpijada se je vršila leta 1924. v Parizu, prihodnja se bo vršila leta 1928. v Amsterdamu. Narodi se pripravljajo nanjo že od pariške olimpijade naprej, vztrajno, temeljito. Zbirajo olimpijske fonde, izbirajo najboljše atlete, dajo jim možnost sistematičnega treniranja. Največjo čast modernih časov je čast olimpionika, olimpijskega zmagovalca. Ne bomo ponavljali, saj vedno pišemo o tem. Spominjamo samo na eno: Po zmagah velikega nemškega plavača-olimpionika Rademacherja v Ameriki, je brzojavil tamošnji nemški poslanik Maltzan nemški vladi v Berlin: »Pustite diplomate doma, pošiljajte mi Rademacherje sem, to dvigne naš ugled v Ameriki bolj kot vsi diplomatski uspehi.«

Olimpijski dan v Ljubljani.

Velikim narodom sledijo majhni narodi, vsak po svoji moči. Mi ne moremo dosti. Nekateri pravijo, premalo nas je. Saj ni res, Fincev tudi ni bogve koliko, pa imajo take uspehe! Rajši recimo, premalo se brigamo, vsi skupaj, država in zasebniki. In preveč se kregamo. Kolikrat smo v »Slovencu« pisali, naj se naš olimpijski odbor vendar malo zgane in naj gre kdo v Amsterdam pogledat, kje bomo stanovali. Nihče ni šel. In če je šel, nam ni odgovoril, in to tudi ni prav. Omalovaževati list, ki se zmeraj bori za sportno idejo ni ravno znamenje sportnega duha. Prepira je pri nas več kot preveč; ves slovenski sport je kreg dveh klubov, vsaj tiste vrste sport, ki mednarodno kaj pomeni. To ne sme iti tako naprej. Plemenite naj bi nas napravil sport, za vse dobro vnete, za pomaganje pripravljene. Sedaj pa glej okoli sebe in boš videl, kako je.

Spričo te razdvojenosti je moral biti nedeljskega manifestacijskega obhoda vsakdo vesel. Prav lep je bil, okusno prirejen, in dosti številen Nekatere panoge so bile slabše zastopane kot pred par leti, zato pa druge bolj. Bilo je tudi že kasno, prepozno v jeseni, klubi in posamezne sekcije niso mogle postaviti svojih moštev v dresih: Bilo je zato že prehladno vreme. Ob 11. uri se je začel sprevod pomikati po ljubljanskih ulicah. Z velesejma, kjer je bilo zbirališče, je sprevod s tremi godbami odšel po Gosposvetski cesti, Dunajski, Masarykovi, Miklošičevi, Stritarjevi, Mestnem in Starem trgu in po Cojzovi ter Vegovi ulici na Kongresni trg in odtod pred operno gledališče. Pred Unionom smo stali in smo gledali. Najbolj se nam je dopadlo, da ni bilo med občinstvom slišati nobene porogljive opazke, pred par leti jih je bilo še dosti. Ideja postaja močna. Prav krasna je bila skupina jahačev, zelo »reprezentativna«, bi rekli. Za njo olimpijski odbor; pogrešali smo jih dosti, ki smo jih videli pri zadnjem obhodu. Nato klubi Hermes, Ilirija, Primorje, Slavia, Slovan, Krakovo, lahka atletika, Atena, težka atletika, plavači, veslači, tenis, smučarji, skavti, gozdovniki. Pri teh se je treba posebej ustaviti, vsakomur so se dopadli. Za njimi kolesarji — ljubki mali kolesarčki —, motorna kolesa, avtomobili. Zadnji skupini sta bili prav številno zastopani, vozila deloma prav umetniško okrašena. Sprevod je gledalo na tisoče ljudi.

Na lepem in obsežnem trgu pred opernim gledališčem so se vsi udeleženci olimpijskega sprevoda ter večtisočglavo občinstvo strnili v veličasten zbor. Na balkonu gledališča so jih pričakovali odlični zastopniki oblasti ter raznih sportnih organizacij. Velikega župana dr. Vodopivca je zastopal njegov namestnik vladni svetnik dr. Andrejka, oblastni odbor je zastopal predsednik dr. Natlačen, vojaške oblasti general Vuković, mestno občino pa dr. Zarnik. Navzoč je bil tudi celoten tukajšnji konzularni zbor.

Besedo je povzel predsednik olimpijskega odbora

dr. Zupanc,

ki je pozdravil sportnike. Izvajal je: »Iskrena zahvala vsem, ki ste se udeležili današnje manifestacije za olimpijsko idejo. Dasi ne ljubimo parad, vendar hočemo javno manifestirati našo voljo in naše načelo: »Mens sana in corpore sano.« To geslo so uveljavljali zlasti antični narodi. Le sportna vzgoja more okrepiti narod in mu dati smisel za lepoto. Olimpiada pa je stroga prizkušnja kulture vsakega naroda. Toda le od sodelovanja najširših slojev ze odvisno, če uspe afirmacija in doseči jo moremo le z vztrajnim podrobnim delom. Potrebno je sodelovanje, požrtvovalnost in pomoč vseh, naša udeležba pri amsterdamski olipijadi je naša narodna dolžnost. Mi sportniki moramo pokazati svojo resno sportno zavest in skrb za zdravje, narod pa naj s stvarnim delom dokaže svojo skrb za mladino, za naš naraščaj. Pozivljam vas, da zaključete protektorju olimpijskega odbora Njegovemu Veličanstvu kralju »Živio!«

Pozivu dr. Zupanca se je odzvala vsa množica s trikratnim »Živio!«, nakar so zadonele hupe avtomobilov. Zatem se je vsa množica malo pred 13. uro razšla.

SPORTNE PRIREDITVE OLIMPIJSKEGA DNEVA.

Dopoldne se je vršila kolesarska dirka na progi Ljubljana—Vrhnika—Ljubljana. 40 km dolga proga je bila precej težavna, ker jo je razmočil dež. Kot prvi je prispel na cilj Zanoškar (Primorje), kot drugi Djordjević (Sava), kot tretji Šolar (kol. Ilirija). V kratkih presledkih so sledili ostali udeleženci.

Zanimanje občinstva je bilo osredotočeno na popoldanske prireditve na igrišču S. K. Ilirije. Večji del programa je zavzel nogomet in sicer s prvenstveno tekmo med Hermesom in Slavijo ter s prijateljsko teekmo Ilirija : Primorje. Hazena in lahka atletika sta bili zastopani le slabo, ker je v obeh panogah ASK Primorje odpovedalo svoje sodelovanje. Največji interes je vladal seveda za srečanje nogometnih moštev Ilirije in Primorja. Prireditvam je prisostvovalo preko 1500 gledalcev.

Program se je otvoril s hazensko tekmo dveh kombinirah družin Ilirije. Rezultat 1 : 1, potek ni bil posebno zanimiv, čeprav so bile igralke večinoma agilne in v dobri formi.

Tudi v lahkoatletskih točkah so startali samo atleti Ilirije. V teku na 100 m je Režek v času 11.4 sek. zmagal nad Stepišnikom in Habičem, v stafeti 4 × 100 m sta startali dve stafeti, prva je dosegla čas 47.2 sek.

V prvenstveni nogometni tekmi Ilirija : Slavija, ki je končala s 3 : 1 za Hermes, je igral Hermes dober, čeprav dostikrat nekoristen in za nasprotni gol neopasen kombinacijski nogomet. Slavija je igrala bolj odločno in se ji je posrečilo vzdržati odprto igro do konca. Ob polčasu se je glasil rezultat 1 : 0, Slavija je dosegla svoj častni gol iz enajstke. Sodil je dobro g. Smolé.

Ilirija : Primorje 2 : 1 (0 : 0). Obe moštvi sta bili od prihodu na igrišče viharno pozdravljeni. V svojem petem srečanju tekom letošnje nogometne sezone sta podali prav tako živahno pa tudi žilavo in požrtvovalno igro kot v prejšnjih štirih srečanjih. Zmago Ilirije, letos četrto zaporedoma, ki je morala nastopiti to pot z nekoliko oslabljenim moštvom — zgubila je Čirovića in manjkala sta ji Oman in Miklavčič — je publika viharno pozdravljala.

Moštvi: Ilirija: Kreč I — Pleš, Verovšek — Jenko, Dekleva, Lado — Zupančič I, Šiška, Neli, Zupančič II, Doberlet. — Primorje: Erman I — Svetic, Pečnik — Zemljak, Slamič, Pišek — Erman II, Buljević, Čebohin, Uršič, Karlš.

V splošnem sta bili to dva skoro enaka nasprotnika. Primorje je imelo jasen plus v boljšem notranjem forwardu, zato pa je bila Ilirija v vseh ostalih delih nesporno boljše moštvo, le Jenko je bil včasih nesiguren. Kreč je popolnoma nadomestil Miklavčiča in je tvoril s Plešom in Verovšek odličen obrambni trio. Med halfi je bil najboljši Lado, Dekleva jo igral v svoji povprečni formi. V napadu je igrala desna stran dobro, Doberlet na levem krilu je bil precej izoliran, Zupančiču II se je ob vsej njegovi požrtvovalnosti in ne slabi igri poznalo, da igra na nevajenem mestu, poskus z Nelitom kot sr. napadalcem se za enkrat še ni obnesel. — Moštvo Primorja je imelo glavno oporo v centerhalfu Slamiču, ki je absolviral ogromno količino posla ter podal v defenzivnem pogledu izvrstno igro. Dobro mu je sekundiral Zemljak, dočim je v forwardu ugajala leva stran Kariš — Uršič — Čebohin. Buljević se kot zveza ni obnesel, Erman je bil slab. Obrambni trio je bil včasih nesiguren.

Tekma se je pričela z napadi Ilirije, ki je prevladovala celih prvih 20 minut. Par opasnih prodorov dvojice Zupančič I — Šiška je ostalo neizrabljenih, oster strel Šiške se je odbil od prečke. Nato je do polčasa prevladovalo v polju Primorje. Ustvariti je znal več skrajno kočljivih situacij pred nasprotnim golom, toda Kreč in Verovšek sta v odločilnem hipu vedno znala preprečiti njegov uspeh. Dvakrat je pomagala tudi tu prečka. Z 0 : 0 je končala prva polovica. V drugi polovici je bila Ilirija več v ofenzivi, dokler ni izsilila proti koncu znatne premoči. Šiška doseže vodilni gol po kombinaciji Neli — Zupančič I iz gnječe tik pred golom. Slamič izravna po trdem boju iz prostega strela nekako 25 m pred golom in dobro placiran prosti strel Dekleva izrabi končno Šiška v drugi gol za Ilirijo. Vsled mraka je sodnik zaključil igro 10 minut pred normalnim časom.

Belgrajski sodnik g. Šneler je vodil igro mirno in preudarno na zadovoljstvo obeh moštev.

Olimpijski dan v Mariboru.

Nedelja je potekla tudi v Mariboru v znamenju sporta. Ves dan so se vršila tekmovanja, po ulicah in na igrišču pa so se prodajali lični olimpijski znaki. Predpoldan se je vršila rokometna tekma med prvo in drugo družino Maribora (zakaj ne kombiniran team, kot je bilo rečeno?), ki ni bila baš zanimiva. Z ozirom na to, da je prva družina nastopila brez vratarke, je rezerva dosegla dokaj lep rezultat 10 : 5 (6 : 3). Nogometna tekma med rezervama Maribora in Rapida se ni vršila, ker Rapid ni nastopil. — Tu moramo omeniti, da nekateri klubi zelo omalovažujejo prireditve Zveze in MO bi svetovali, da take prestopke eksemplarično kaznuje. — Nato se je vršil stafetni tek po mestu, ki je izpadel po pričakovanju. Diplomo si je priboril Rapid, ki je prispel na cilj v času 4 : 2 (Barlovič). V znatni razdalji za njim je pritekel Vodeb (Maribor), nato Pollak (Železničar) in 5. ter 6. Svoboda in Merkur. Teren je bil radi dežja precej slab, zlasti na tlakovani Aleksandrovi cesti, ki je bila blatna. Sicer je stafeta, ki ji je prisostvovalo mnogo občinstva, bila zelo zanimiva. Glavni boj se je bil za drugo oziroma tretje mesto med Mariborom in Železničarjem, ki so mestoma že vodili. Vendar pa stafeta ni potekla gladko. Rapid je pritekel na cilj s kolesarjem (Edelweiss), ki je dajal tempo. Krivda na takih nerednostih leži na priredilelju. MO tega nikakor ne bi smel dopustiti. Veliko zanimanje je vladalo za popoldanski turnir, ki je prinesel mnogo presenečenj. Turnir je bil zamišljen tako, da nudi posetnikom pregled razvoja mariborskega sporta. Žal nedeljske tekme niso bile ravno na višku. (O tem poročamo med sportom.)

MARIBORSKE NOGOMETNE TEKME.

Svoboda in Merkur 0:2. Pričakovalo se je, da bo zmagala Svoboda. Toda S. je s skrajno nedisciplinranostjo zakrivila sama svoj poraz. Sodnik je priznal goal, ki je padel iz offsida.

Maribor — Železničarji 2:1. Tekma med Ž. in M. je bila zelo zanimiva, kajti novoustanovljeni klub je tvoril M. trd oreh, ki ga je M. le težko prelomil. Oba kluba sta nastopila z najboljšimi močmi. M. je tehnično in kombinatorno dominiral — ne pa taktično. Napad je zelo mnogo grešil, samo kombinira in nikdar ne strelja. Nasprotno so bili Ž. zelo borbeni in odločni. Glavno podporo imajo v krilcih (Vogrinec), pa tudi obramba z Wagnerjem je bila na mestu.

Rapid — Merkur 4:0. R. je imel lahko delo. M. je igral inferiorno vlogo. Nekoliko so škodovale igri sodnikove odločbe glede offsideov.

Maribor — Rapid 1:2! Nepričakovana zmaga R., ki je znal izkoristiti nesigurnost Mariborovega napada in se revanžirati za poraz prejšnje nedelje. Tudi v tej tekmi je bil M. kombinatorno in tehnično daleko boljši od R., ne pa taktično, kar je povzročilo poraz.

Miss Elder, ki je na poletu iz Amerike padla v morje, a so jo rešili.

Šolstvo in vzgoja

Zveza učiteljstva meščanskih šol (odsek ljubljanske oblasti) je imela včeraj (17. oktobra) strokovno posvetovanje na dekliški meščanski šoli pri Sv. Jakobu v Ljubljani Predsedoval in vodil je zborovanje ravnatelj M. Hočevar, ki se je v nagovoru s toplimi besedami spomnil odličnih zaslu pokojne šolske ravnateljice Franje Zemme.

Nato je obširno poročal o VI. glavni skupščini Združenja nastavnikov meščanskih šol, ki je bila prve dni meseca julija v Osijeku. Med resolucijami, ki so bile tam sprejete, so tudi sledeče:

1. Zbor zahteva, da se obdrže in spopolnijo dosedanje višje pedagoške šole v Zagrebu in Belgradu. Ker je med 1319 nastavniki in nastavnicami meščanskih šol še circa 500 nekvalificiranih, naj se omogoči študij na teh zavodih vsaj s podeljevanjem državnih ustanov.

2. Kongres sprejme z zadovoljstvom v vednost, da je ministerijalna komisija pripravila zakonski načrt za meščanske šole, ki se predloži narodni skupščini. (Komisija je uvrstila meščanske šole med nižje srednje šole.)

3. Kongres predlaga, naj se ustanove meščanske šole v vseh krajih kraljevine, kjer so dani vsi pogoji za to, predvsem pa tam, kjer se bodo ukinile nižje srednje šole.

4. Nadzorstvo nad meščanskimi šolami naj se poveruje samo praktičnim nastavnikom meščanskih šol, ki so si priborili zaslug na pedagoškem polju.

Razgovor je bil nato o raznih internih zadevah na strokovnih šolah: n. pr. o nagradah za nadure, o pravicah ravnateljev in njih funkcijskih dokladah, - prednosti meščanskega učiteljstva za pouk na obrtnonadaljevalnih šolah, o kompetencah za službe v ljubljanski in mariborski oblasti i. dr.

Zbor sklene nadalje urgirati, naj komisija pri prosvetnem ministrstvu čimpreje prouči in odobri novi učni načrt za meščanske šole, predpiše pa za novo šolsko leto. Ker je mladina teh šol po sedanjem načrtu preobložena, (šolskega sedenja ima do 36 ur tedensko), bo treba iskati, kje se bo dal pouk okrniti. Nekateri so na skupščini v Osijeku predlagali, naj se črta nemščina kot obligatni predmet, a ni obveljalo.

Društvo meščanskega učiteljstva je pristopilo tudi k združenju državnih nameščencev ter ima v zvezi delegatov svojega zastopnika, ki bo sodeloval pri predlogih za revizijo državnega uradniškega zakona.

Prihodnji (VII.) kongres Združenja nastavnikov meščanskih šol je določen za Maribor. Hkrati s kongresom se bo priredila tudi razstava šolskih izdelkov in ročnih del iz šol v obeh oblastvih. V načrtu je tudi koncert meščanskošolske mladine. Izvoljen je pripravljalni odbor v Mariboru in odsek v Ljubljani.

Med. univ. dr. Leo Šavnik
specialist za ženske bolezni in porodništvo
ordinira od 10—12 in od 2—4
LJUBLJANA, TAVČARJEVA (Sodna) 6.
Telefon št. 26—14.

G. R.

Papež Pij XI. kot veleturist.

S pismom z dne 20. avgusta 1923 je sedanji sv. Oče Pij XI. postavil sv. Bernarda metonskega za nebeškega zaščitnika ne samo alpskim prebivalcem in potnikom, ampak zlasti onim, ki gojijo planinski sport. Ob tej priliki je izrazil pred vsem svetom svoje mnenje o turistiki: »Resnično, od vseh vaj, ki služijo poštenemu razvedrilu, ni za duševno in telesno osvežitev nobena blagodejnejša kot turistika, seveda če se izognejo vsaki vratolomnosti. Če se namreč s trdim trudom in naporom popnemo visoko gori, kjer je zrak redkejši in čistejši, se obnove in okrepe moči, pa človek postane tudi vztrajnejši za najtežje dolžnosti življenja, kajti nauči se pogumno zreti vsem nevarnostim v oko. Ob pogledu na neizmernost in lepoto, ki se raz visoke vrhove planin kaže našim očem, se dvigne naša duša kakor na lahkih perotih k Bogu, Stvarniku in Gospodu narave.« V uvodu pisma pa skoraj elegično pravi: »Saj smo vendar prej imeli navado, kolikorkrat se je priložnost nudila, povzpenjati se na visoke vrhove Alp z namenom, da si duha od napornega dela okrepimo in telesne sile osvežimo.«

V svojem lastnem seznamu ima papež zabeleženih 34 večjih in daljših veleturt, katere je napravil od leta 1885. do leta 1913. t. j .od 28. do 56. leta svoje starosti.

Ena najznamenitejših papeževih tur je bila od 29. junija do 10. avgusta 1889 na Monte Rosa in Matterhorn. Od Macugnage (ital. strani) je on s svojim duhovniškim tovarišem prof. Grasselijem in dvema vodnikoma prvi prekoračil tako zvani Zumsteinsattel grebena Monte Rose. Živahno je dr. Ahil Ratti, tedanji učeni knjižničar Ambroziane in odličen član milanskega planinskega društva, popisal to svojo znamenito in neverjetno naporno pot. Hud vihar je vsem razen enemu vodniku odnesel klobuke. Pod vzhodnim vrhom Monte Rosa (4600 m) so morali prenočevati na prostem. Naj govori papež sam: »Udoben baš ni bil prostor našega bivaka, in za onega, ki je imel za seboj tako naporen dan, se kajpak ni dal primerjati s posteljo in lagodnostjo koče na Riffelalpi. Vendar je bil kljub ožini dosti varen za tistega, ki se ne sme nase popolnoma zanesti. Nemogoče je seveda bilo storiti tudi le en sam korak v katerikoli smer. Kdor se je vsedel, so mu bingljale noge nad prepadom... Mraz je bil rezek; kava je bila kakor led. Vino in jajca so si bila slična v tem, da jih nismo mogli ne piti ne jesti. Čokolada je nadomestila vso drugo hrano.« O nočnem razgledu v luminem svitu piše: »Ne bom poskušal popisovati, kar se izraziti ne da, dasi sem v svoji notranjosti prepričan, da je bilo težko kdaj komu usojeno, zreti sliko narave v veličastnejši lepoti. Čutili smo novo, sveto spoštovanje vzbujajoče razodetje vsemogočnosti in veličine božje. Doživeli smo globoko resnico besede: Jehova blagoslavlja vrhove sveta. Vsi vzhičeni smo stali, tu naenkrat prekine tišino grozno grmenje. Plaz se je pod nami utrgal, oddaljen toliko, da nas ni vznemirjal, in je drvel v globino. Prestrašeni in razburjeni smo mu sledili z ušesom — videti ga nismo mogli — ki je vedno obsežnejši in strašnejši rjovel v kotlino dotlej, da se je razpršil v ledeniku. Še globlja in svečanejša se nam je dozdevala zdaj tišina. Zatopljeni v gledanje, tupatam kratka šepetana beseda občudovanja, tako smo prebili to čudovito noč, katere nikdar pozabil ne bom.« In v jutru, s tremi besedami samo nakaže vso lepoto: »čudež svetlobe in barve« ter pristavlja: »Slikar bi moral priti ves iz sebe pri tem pogledu.«

Še eno noč so morali prebiti na prostem, ker jih je tema zajela, predno so prišli v okrilje koče na Riffelalpe. A bili so nadvse zadovoljni ker uživali so lepote, ki jo narava tudi v snegu in ledu Alp le redkokdaj pokaže. Svoj spis končava zato: »Neizbrisen mi ostane spomin velikega in čudovitega, kar sem gledal.«

Po enem dnevu počitka se je z drugo družbo napotil na Matterhorn. Pozno so prilezli na vrh, šele ob štirih ali polpetih popoldne. »Zahajajoče solnce je lilo zadnje žarke na obsežno, nepopisno sliko: nikdar ne bom pozabil strašne lepote prepadov, ki pod vrhom zijajo navpično proti Valtournanche. Zopet so morali prenočevati na prostem, baš pod »ramo« Matterhorna. »Vreme je bilo lepo,« piše papež, »tako smo prebili noč brez skrbi in reči smem: Bili smo bogato poplačani. Povsem svojska oblika Matterhorna, popolna samota, v kateri dviga svojo gigantsko konico proti nebu, raznolikost pokrajine pod nami, mi je napravila to noč v mnogih ozirih še lepšo kakor ono, ki sem pred enim tednom prečul pod vrhom Monte Rose.« — V soboto, 10. avgusta je šlo v hitrem in veselem koraku v Châtillon in ob pol 6. uri popoldne smo stopili zopet na tlak milanski. Dolgo že sem imel željo, v visokih gorah uživati mrak in noč. Ta želja se mi je letos bogato izpolnila. Moje maloštevilne ture dokazujejo, da se more pri dobrem vremenu in — posebej pristavljam — pri dobrem telesnem in duševnem razpoloženju tudi na najvišjih vrhovih brez škode na prostem prenočevati.«

Isto turo kot sedanji papež leta 1889. je letos napravil prof. Janko Mlakar istotako ob izredno ugodnem vremenu. O naporih in užitkih svojega pota, o prelestni lepoti nesrečne noči in zbujajočega se jutra na ledeniških Monte Rose ter o svojevrstnosti Matterhorna bo prof. Mlakar predaval v petek 21. t. m. v dvorani hotela Union, da bomo tudi ljubljanski ljubitelji planin, ki ne moremo v Švico, nekoliko souživali. Vstopnice ima v predprodaji Unionska trafika.

Slovenci v Italiji

Slovo župnika Martelanca.

V sredo, 12. t. m. ob 6 zjutraj, se je odpeljal vlak z miramarske postaje proseškega župnika Aleksandra Martelanca. Kaj takega ni doživel še ne Prosek, ne Miramar. Kje je tista sila, ki bi spravila toliko ljudi na postajo v jutranjih urah? To so sadovi 15letnega tihega in vztrajnega dela g. župnika, ki je moral vzeti slovo, pregnan od fašistov. Ves Prosek je bil na postaji, staro in mlado. Ko je zažvižgal vlak, so se navzočim utrgale solze. Vendar je res, da je g. župnik odšel. Učitelj Appolonio in vsi tisti, ki so izpodkopavali tla župniku Martelancu, so videli to manifestacijo. Slovensko ljudstvo ne more braniti s silo svojih duhovnikov pred nasiljem, pač pa ob vsaki priliki pokaže svojim novim gospodarjem in vsem tistim, ki so dolžni ščititi katoliškega duhovnika, kaj mu je njegov duhovnik. Redko boš našel na slovenski zemlji duhovnika, ki bi doživel tako slovo od svojih faranov. V torek je bilo ves dan pravo romanje v župnišče na Proseku. Pred župniščem je stala dolga vrsta ljudi, ki so hoteli še enkrat videti g. župnika: možje, fantje, žene, dekleta in otroci, kmetje in razumništvo. Še zadnji dan so prinašali darove za cerkev. Videti je bilo tudi več duhovnikov, ki so prišli pozdravit odhajajočega sobrata s Krasa in iz Istre. Zvečer se je zbrala pred župniščem ogromna množica. Domači pevski zbor je zapel g. župniku več lepih pesmic v slovo. Farani se kar niso mogli posloviti, dokler jih niso karabinerji razgnali okoli polnoči. In že ob 4.30 je bil ves Prosek zopet na nogah. Gospod župnik je daroval zadnjo sv. mašo. Bil je res ginljiv prizor, ko je vsa cerkev pristopila k sv. obhajilni mizi, da sprejme iz rok odhajajočega župnika kruh Gospodov. Po sv. maši so odšli vsi verniki z g. župnikom na postajo. — Župnik Aleksander Martelanc je imel na vesti dva zločina: 1. Fašistom, ki so prišli k njemu, naj gre blagoslovit zastavo rekreatorija, potujčevalnice Legé Nazionale, je odgovoril, da tega ne more storiti brez škofovega dovoljenja. 2. Odstranil je italijansko trobojnico (ne državno zastavo), ki so mu jo izobesili fašisti s silo, ker ni mogel zvečer drugače zapreti okna svoje spalnice. Fašisti so ga radi tega pričeli neusmiljeno preganjati. Na svojo stran so dobili tudi nekaj ljudi z bližnjega Kontovela, ki je bil nekdaj središče slovenskih komunistov. Zdi se, da njihova akcija ni zadela na potreben odpor v poklicanih krogih. Kljub temu ni nikdo pričakoval, da bo treba fašistom žrtvovati slovenskega duhovnika, ki ni nikdar nastopal v javnem življenju izven cerkve; pač pa je bil odločen branitelj katoliške načelnosti. Župniku Martelancu, ki je prišel k nam iskat zavetišča, kličemo: Dobrodošli! Ker mu je bilo življenje v Italiji onemogočeno, je g. Martelanc stopil v red lazaristov v Ljubljani.

Odiseja premeščenega učitelja

Minister Fedele je razpršil slovenske učitelje, kar jih ni prej pognal čez mejo, po vsej Italiji. Premestitvene dekrete je dal vročiti slovenskim učiteljem tik pred začetkom šolskega leta ali tudi še pozneje. Ko so se nekateri učitelji že odpravili na pot, so nenadoma prejeli drugi dekret, s katerim jih stavi g. Fedele na razpoloženje. Kakšne zmešnjave med šolskim letom! Skoro vse šole na Primorskem so ostale brez voditeljev. Čez nekaj časa so italijanske učiteljice iz južne Italije kar poplavile deželo. V vasi D. stanujejo v šoli kar tri take gospodične, ki nadomestujejo prejšnjega slovenskega voditelja. Kako je s šolo v takih razmerah, si je lahko misliti. Reda ni in ga ne more biti. Med tem blodijo slovenski učitelji po Italiji kakor zgubljene duše. Prispejo na nova mesta, a o njihovi namestitvi nihče ne ve. Mnogo jih je bilo premeščenih v samotne kraje daleč od železnice in drugih prometnih zvez, kamor se učitelji pošiljajo za kazen. V Abbruzzih, v Markah in Umbriji ni težko najti takih krajev. Odiseja nekega slovenskega učitelja s Krasa je najbolj zgovorna. Zapustil je družino in se odpravil na dolgo pot, da prispe pravočasno na novo mesto v Umbriji. Po dolgi vožnji je izstopil na zadnji železniški postaji in se informiral pri postajnem načelniku, kod pelje pot v srečni kraj, ki mu ga je odmeril generozni minister Fedele. »Prijatelj moj, osem ur hoda!« Nesrečni učitelj se ni ustrašil dolge poti in po osmih urah težke hoje je dospel na novo mesto. Vaščane je vprašal po šoli. Pokazali so mu staro, napol podrto in okajeno hišo. Potrkal je in vstopil. Našel je notri mladega človeka v družbi starke: sin, učitelj, in mati. Predstavil se je z dekretom g. ministra Fedeleja kot bodoči učitelj v tem kraju. Sin, prejšnji učitelj, je tedaj planil pokonci in pričel vpiti na nepovabljenega gosta: »Tukaj sem jaz učitelj in tukaj ostanem. Ne umaknem se nikomur.« Mati je seveda sinu pomagala in nesrečni učitelj se je komaj rešil iz hiše. Prej je še vprašal svojega prijaznega tovariša, kje je sedež didaktičnega ravnatelja. Hodil je zopet in hodil. Po kakih petih urah je dospel v kraj, kjer biva didaktični ravnatelj. Predstavil se mu je in potožil svoje gorje; rekel mu je, da prihaja v imenu ministra Fedeleja in da hoče le izpolniti njegov ukaz. Didaktični ravnatelj zavrne nesrečnega romarja, češ, da on sploh ni sprejel od šolskega nadzornika nikakega obvestila o njegovi namestitvi. Slovenskemu učitelju ni preostajalo drugega, kakor se odpraviti zopet na dolgo pot proti domu. Po povratku se je predstavil primorskim šolskim oblastvom. Prejel je odgovor, naj počaka doma do novega obvestila. Morda pošlje g. minister Fedele izmučenega učitelja po kratkem oddihu na nov naskok na trdnjavo v Umbriji, ki jo odločno branita sin in mati.

* * *

Matita = svinčnik. V slovensko vas na Primorskem je prišel italijanski učitelj iz Trsta. Prvi dan je otrokom pripovedoval, kako lepo je v šoli, kako jih bo rad imel, ako se bodo radi učili in lepo obnašali. Govoril je seveda v italijanskem jeziku, ker je ljudska šola na Primorskem popolnoma italijanska. Otroci so mirno zijali v učitelja; na obrazu se jim ni izpremenila nobena poteza niti tedaj, ko jim je pripovedoval, kako lepe igre jih bo učil na vrtu. Učitelj je začudeno gledal. Spoznal je, da ga otroci ne razumejo niti besede. Drugi dan je menjal metodo. Vzel je v roke velik svinčnik. Stopil je z njim pred otroke in ga pričel kazati po razredu. Obenem je s krepkim glasom izgovarjal: Matita — Matita — Matita. — Tako se je trudil dober četrt ure po razredu in skoro tulil v otroke: Matita — Matita — Matita. Nazadnje je vprašal obrnjen proti otrokom: Che cosa è questo?« Grobna tišina... niti en otrok ni odgovoril. Učitelja se je polastil pravi obup. Kaj mari prosvetnemu ministru Fedeleju za to? Na svojem zadnjem obisku v Gorici je ugotovil, da je njegova šola dosegla med Slovenci izvrstne uspehe.

Dnevne novice

★ **Zaupniki SLS!** Boj za Zbornico TOI je na višku. Liste so vložene. V par dneh dobe vsi volivci glasovalne listine. Ali imate vse pripravljeno?

★ **Kralj v Topoli.** V soboto dopoldne je kralj Aleksander odpotoval v Topolo, kjer se v njegovih vinogradih vrši trgatev.

★ **Msgr. Rafael Kozak**, bivši vojaški duhovnik pri slovenskem 17. pešpolku, je umrl dne 14. oktobra v Kromerižu na Moravskem. Zadnja leta svojega življenja je preživel v Kromerižu; bil je tajnik »Velehradske matice« in olomuškega »Apostolstva sv. Cirila in Metoda«. Pokojnik je bil jako priljubljen pri naših vojakih. Rad je pripovedoval, kako je naše »Janeze« navajal k treznosti; v ta namen je sam postal abstinent. Leta 1925. je bil zadnjikrat v Ljubljani; udeležil se je ljubljanskega kongresa za vzhodno bogoslovje. Večni pokoj njegovi blagi duši!

★ **Osebne vesti iz vojske.** Za pripravnike v generalštabni službi so sprejeti: konjeniški kapetan Rade Avšič, artilerijski kapetan Fr. Stropnik in pehotna podporočnika Štefan Kos in Josip Hočevar. — Za slušatelje nižjega tečaja konjeniške šole so sprejeti: poročniki Vladimir Rogoz, Vladimir Gradnik in Slavko Adamović ter podporočnik Viktor Kramarič.

★ **S kasacijskega sodišča v Zagrebu.** Za svetnika stola sedmorice v Zagrebu sta imenovana gg. Srečko Grohar in Nikola Protić, dosedanja svetnika banskega stola v Zagrebu.

★ **Sestanek Glavne zadružne zveze v Belgradu**, ki se je imel vršiti dne 16. oktobra, je preložen na prihodnjo nedeljo.

★ **Imenovanje upraviteljev na osnovnih šolah.** Prosvetno ministrstvo je odločilo, da se nanovo imenujejo upravitelji po vseh večjih osnovnih šolah v celi državi, in to na podlagi razpisa službenih mest. V Belgradu je natečaj že razpisan.

★ **Imenovanje učiteljev na kmetijskih šolah.** V kmetijskem ministrstvu pripravljajo imenovanje učiteljev za vsa izpraznjena mesta na kmetijskih šolah, posebno tudi na novootvorjenih.

★ **Razpisana profesorska mesta.** Na srednji tehnični šoli v Sarajevu, oddelku za gradbeno in gozdarsko stroko, so razpisana profesorska mesta. Prošnje je treba vložiti na trgovinsko ministrstvo, oddelek za strokovno šolstvo.

★ **Duhovniške plače.** Prejeli smo: Da bi bilo izboljšanje duhovniških plač težavno — ali komplicirano, ni res. Da bi se vlade vtikale v naše lokalne dohodke, v bero itd., tega mi prav nič ne želimo. Mi zahtevamo le, da se dopolnilo k lokalnim dohodkom (kongrua) zopet tako uredi, da bo mogoče živeti tudi duhovnikom, ki nimajo nič ali le malo lokalnih dohodkov. To pa je jako enostavno. Tista kongrua, ki se nam izplačuje v avstrijskih kronah, naj se nam izplačuje v pravi vrednosti, ne pa le fiktivno. Pred vsem pa se nam morajo dati zopet petletnice v znesku po 200 zlatih kron (2500 Din). Težave za izboljšanje ni nobene, a volje manjka. Žal, da bo dobre volje, po mojem mnenju, manjkalo še mnogo let.

★ **Konkurz Slavenske banke d. d. Zagreb.** Pred zagrebškim konkurznim sodiščem vršeči se likvidacijski narok, na katerem se obravnava priznanje obstoja prijavljenih terjatev, v glavnem končan. Predstavnik ljubljanskega upniškega odbora je zastopal na naroku terjatve, katere so bile potom njega prijavljene. Vsem terjatvam brez razlike so se priznale obresti od 24. septembra 1926 (dan otvoritve predkonkurza), ne pa od 19. maja 1927 (dan otvoritve konkurza), vsled česar pa upniki na kvoti, ki se jim bo izplačala, ne utrpe nikake škode: kar dobe v kvoti manje na obrestih, to dobe več na glavnici. Za naknadne prijave se bo obavil likvidacijski narok 24. in 25. oktobra 1927. Stalni upniški odbor se bo v smislu hrvatskega konkurznega zakona določil dne 29. oktobra 1927 v Zagrebu na upniškem zboru, na katerem bodo delegati ljubljanskega upniškega odbora zastopali interese potom njega prijavljenih in zastopanih terjatev.

★ **Stanovanjski zakon.** Belgrajski hišni posestniki so imeli minulo nedeljo shod, na katerem so sprejeli rezolucijo proti podaljšanju stanovanjskega zakona. — V Zagrebu pa so zborovali stanovanjski najemniki, ki so sprejeli sklep, da se morajo deložacije preprečiti tudi še po 1. maju 1928 in da naj se sedanji stanovanjski načrt soc. ministrstva porabi kot osnova za rešitev stanovanjskega vprašanja.

★ **Ivan Možuhin**, sloviti filmski igralec, se mudi v Budimpešti. V petek je izjavil časnikarjem, da bo obiskal tudi Jugoslavijo, kamor bo prišel proti koncu decembra. V Subotico pride 23. decembra. Tam bo ostal do novega leta. Od tam odide v Osijek, Zagreb, Ljubljano, Belgrad, Dubrovnik in Split.

★ **Združenje jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov — Sekcija Ljubljana** priredi v soboto, dne 22. oktobra 1927 ogled cementne tovarne v Trbovljah. Odhod iz Ljubljane z osebnim vlakom ob 14. uri 15 minut. Člani naj prijavijo udeležbo I. tajniku do petka dne 21. t. m.

★ **Postajališče Žlebič** na Dolenjskem se odlikuje po tem, da nima čakalnica nobene peči, dasi so v tem gozdnem okolišu drva zelo poceni. Peč pa je potrebna, kajti sem hodijo na postajo ljudje prezebli in premočeni zelo od daleč, iz Čabra, oz. Gorskega Kotara, Kočevskega, Loškega potoka itd. Prosimo tedaj železniško upravo, da naše postajališče čim preje osreči s pečjo, ki se bo seveda morala tudi kuriti!

★ **Kupujte srečke časnikarske loterije!** S tem podprete prizadevanje JNU, da se osnuje podporni fond za bolne in oslabele časnikarje. Lahko pa zadenete za 10 Din (toliko stane ena srečka) 250.000 Din, vilo v vrednosti 150.000 Din, pot v Pariz in nazaj in 5000 Din za stroške, 50.000 Din, avto, pianino. Žrebanje bo od 15. do 28. januarja.

★ **Važno za splavarje in lesne trgovce.** Okrajni gremij trgovcev v Celju opozarja lesne trgovce in splavarje na pravilnik o policiji, veljaven za plovitev na Dunavu od Ulma do Braile in na internacionaliziranem dunavskem omrežju, objavljen v Uradnem listu štev. 105-426 od 12. oktobra 1927, ki se izenači z rečno policijskimi predpisi za kraljevino SHS in velja za splavanje tudi v naših rekah.

★ **Strokovno združenje Jugoslovanskih Oblikujočih Umetnikov sekcija Sarajevo** obvešča Slovensko umetniško društvo, da se je S. U. J. O. U. sekcija Sarajevo na skuščini dne 10. t. m. po predpisih društvenih pravil razpustila. S tem se je zapečatila usoda skupne organizacije jugoslovanskih upodabljajočih umetnikov, katere ljubljanska sekcija že hira, kakor znano, od časa, ko so izstopili iz nje vsi pomembnejši mlajši umetniki.

★ **Zamenjava zemljeknjižnih sodnih arhivov z Madjarsko.** Dne 20. t. m. začno v Budimpešti poslovati komisije za izročitev zemljeknjižnih in sodnih arhivov, tičočih se krajev, ki so pripadli naši državi.

★ **Nova lekarna v Domžalah.** Včeraj, dne 17. t. m. je otvoril g. Mr. ph. Drago Milić novo lekarno v Domžalah.

★ **Da se resnica prav spozna, čujmo oba zvona.** Prejeli smo: Kar Gor. Straža obstoja, je bila liberalna; liberalizem in marksizem se je tam udomačil še posebno, ko je tja stekla železnica. Ta liberalizem se je še znatno potenciral po vojski. Zato ni Gor. Straža dala nikdar SLS dve tretini volivcev, pač pa je res, da je Gor. Straža dala pri oblastnih volitvah SLS 3 glasove, pri državnih 9 glasov, pri zadnjih občinskih (9. okt.) 0 glasov. Lista »Zveza kmetov obrtnikov in delavcev«, na kateri je od SLS poleg dveh na prvem mestu in treh med namestniki — je imela same nasprotnike SLS. Gor. Straža ima 62 volivcev in zanesljiva SLS sta samo 2.

★ **Politični emigranti** se z odlokom ministra za narodno zdravje oproščajo plačevanja stroškov v vseh državnih, samoupravnih in drugih javnih bolnicah.

★ **Trebušni legar** (tifus) se je pojavil koncem septembra in v začetku oktobra v vasi Lipje, župnija Hinje, občina Žužemberk, ki je zahteval v enem tednu iz vasi pet žrtev in eno v sosednji vasi Lašče. Šest jih je umrlo v cvetu mladosti, sedem pa je bilo prepeljanih v deželno bolnico v Ljubljano. Gotovo je vzrok bolezni nesnažna pitna voda, saj so bile te vasi v poletni suši navezane na umazano Krko.

★ **Loterija Društva »Trgovska akademija«.** Dne 30. oktobra t. l. se zaključi loterija »Društva »Trgovska akademija« v Ljubljani. Ker precejšnje število onih, ki so srečke za to loterijo prejeli, še ni nakazalo kupnine po 10 Din za vsako srečko, opozarjamo, da store to nemudoma, najkasneje do 27. oktobra, ko društvo zaključi evidenco srečk, ki pridejo v poštev za dobitke. Razpečevalce prosimo, da nam pošljejo izkupiček za prodane srečke ter obenem na položnici ali pa z dopisnico naznanijo serije in številke razpečanih srečk. Ako teh podatkov pravočasno ne dobimo, bodemo smatrali, da so plačane srečke najnižjih serij in številk, razpečevalci pa bodo odgovorni društvu in kupcem. Preostalih nerazpečanih srečk ni treba vračati, temveč zadostuje obvestilo po dopisnici, katera serija in številka ni prodana. Do istega termina, 27. oktobra, sprejema društvo še naročila, toda le proti vpošiljatvi kupnine po 10 Din od srečke. Kdor še nima srečke, naj jo takoj naroči. Ta loterija nudi najugodnejše pogoje, ker stane srečka le 10 Din, dočim je dobitkov 885 od 50 do 100.000 Din. Izkušnja kaže, da so imeli pri loterijah največjo srečo baš oni, ki so kupili srečko šele nazadnje na prigovarjanje.

★ **Ustanovni občni zbor »Organizacije praktičnih elektro in strojnih tehnikov«** se je vršil v nedeljo 2. t. m. na tehn. sred. šoli v Ljubljani. OPEST je nastala potom združenja organizacije absolv. elektrotehn. z org. absolv. strojne delovodske šole v Ljubljani, ki sta se razšli v svrho skupnega smotrenega delovanja. Društvo, ki predstavlja torej v času primerne stanovske organizacije šteje že sedaj 130 članov iz raznih krajev države, ima tudi garancijo, da bo odbor lahko deloval. Izdajati hoče čimprej svoj list, ki bi vodil člane vzporedno z napredujočo elektro in strojno tehniko; prirejali se bodo predavanja in diskusijski večeri. Prav tako bo tudi na razpolago precejšnja knjižnica, ki je že v polnem razvoju. V doglednem času bo odbor ustanovil posamezne krajevne odseke, kjer se nahaja vsaj 5 članov; n. pr. v Mariboru, Zagrebu, Belgradu, na Jesenicah itd. Zaradi tega vabimo vse tehnično uradništvo, poslovodje in delovodje k organizaciji. Isto velja tovarišem, ki imajo te predpogoje, a še nimajo takih mest. Raznim industrijskim podjetjem, zasebnim kakor državnim pa bo potom te organizacije mogoče dobiti svoje tehnično osobje iz naših vrst. Vsekakor bo odbor, ki pozna svoje tovariše, gledal na to, da se bode željam podjetnikov popolnoma ugodilo ter priporočal vsaj primernega mlajšega tovariša kot praktikanta. Tak se bo najlažje uvedel v določeno stroko. Tem potom si vzgojimo v kratkem času domače vodilno tehnično osobje. Odbor se je konstituiral sledeče: M. Dobovišek, preds., A. Varšek, podpreds., J. Gabrovšek, tajnik, V. Dolinar, blag.; A. Eckert, M. Doberlet, J. Weibl, O. Rajnar, A. Kuštrin. Nadzorstvo: A. Brvinovec, A. Makovec, Fr. Ameršek. Dopisi in prijave se naj naslove na tajništvo OPEST. Ljubljana VII, Frankopanska ul. 27.

Ne glej na grad

in ne premišljuj o vremenu, kadar greš po Dvornem trgu v Židovsko ulico, temveč si oglej krasoto blaga za obleke, damske plašče, za sukne, ter neverjetno nizko ceno za to blago v izložbah tvrdke **DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA.**

★ **Strašna nesreča.** V Bakovcih pri Francu Lukač je kobila brcnila domačega 5letnega otroka. Zadela ga je v glavo in sicer tako močno, da mu je počila lobanja. Domači so ga takoj spravili v bolnico v M. Soboti, a pomoči za njega več ni bilo.

★ **Pri zaprtju, motenju prebave, gorečici, navalu krvi, glavobolu, splošnem slabopočutju** vzemi na tešče kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice. Po izkušnjah na klinikah za notranje bolezni je »Franz-Josef« voda zelo dobrodejno odvajalno sredstvo. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

OBLAČILA TVRDKE J. MAČEK
Ljubljana, Aleksandrova 12
so najboljša in najcenejša.

★ **Budilke in poročne prstane kupite pri F. Čuden,** Ljubljana, Prešernova ulica 1.

★ **Vesela vest za naše radioamaterje.** Naše radioamaterje je zadnji čas zelo iznenadilo, ko so konstatirali pri nakupu znano odličnih cevi **MR 3**, da so te cevi sedaj opremljene z vratom iz bakelita namesto sedanjega kovinskega vratu. Ta sprememba je odstranila pri cevi delovanje kovinskih mas, iz katerih je bil sestavljen vrat. Tudi aktivna grejalna žica je sestavljena in montirana po novih ameriških metodah, tako da se je kvaliteta sprejemanja s cevmi **MR 3**, ki je bila tudi do sedaj odlična, izboljšala do skrajnosti. Cene cevi je pustila tvrdka Tungsram, d. d., vseeno nespremenjene, ker je prešla tovarna zaradi znatnega povečanja naročil k racionalnejšemu proizvajanju radio-cevi v seriji.

★ **Za zimo** priporočamo nepremočljive Karo čevlje Maribor, Koroška cesta 19.

8. Šubijoti, makaroni,
dolgi, kratki ti in oni,
polžki, zvitki in trompete,
vse so dobre

(Dalje prih.)

Ljubljana

⊙ **Protestni shod** Prvega društva hišnih posestnikov v Ljubljani, določen za četrtek 20. oktobra, se radi tehničnih ovir preloži. — Odbor.

⊙ **Pogreb † Ivana Franketa.** Znanega slovenskega slikarja je na njegovi zadnji poti včeraj ob pol 3 popoldne spremilo mnogobrojno občinstvo in s tem počastilo spomin velikega umetnika. Zastopani so bili zlasti številno naši umetniki z Jakopičem na čelu, dalje mnogi javni delavci, književniki, gledališki igralci itd. Med drugimi so se udeležili pogreba polnoštevilno člani realčnega profesorskega zbora in zastopniki drugih profesorskih zborov. Zastopana je bila tudi mestna občina in Slovensko ribarsko društvo.

⊙ **Peta sv. maša zadušnica** za pokojnim Iv. Franketom bo danes ob 8 zjutraj v župni cerkvi v Trnovem.

⊙ **Ljudski oder.** V nedeljo, dne 23. okt. t. l. otvori Ljudski oder v Ljubljani svojo enajsto sezono s premijero »Zlatorog«. Krasna žaloigra v petih dejanjih in slikah, polna burnih prizorov, je vredna, da si jo vsakdo ogleda. V igro so vpleteni krasni plesi, katere je sestavil nalašč za to igro akademik g. Pino Mlakar. Pojo se v narodnem tonu zložene Vodopivčeve skladbe spremljane s prvovrstnim orkestrom glasebnega društva »Sloge«. Sodeluje okrog 40 pevcev in pevk in najboljše moči Ljudskega odra. Z ogromnimi stroški je Ljudski oder pripravil to predstavo, to pa radi kostumov, scenerije, luči, skioptičnih diapozitivov, orkestra itd. Predprodaja vstopnic od četrtka dalje od 4. do 7. ure zvečer v pisarni Ljudskega odra, čez dan pa v društveni Nabavni zadrugi v Ljudskem domu I. nadstropje.

⊙ **Seja Leonove družbe** se bo vršila v sredo ob 5. pop. v posvetovalnici K. T. D.

⊙ **Članski sestanek ljubljanske sekcije JNU** je v sredo popoldne ob 5 v kavarni »Emona«.

⊙ **Franc. prosvetno društvo** vabi vse svoje člane in prijatelje na zanimivo predavanje o Mehiki, ki se vrši danes ob osmih zvečer.

Najboljše klavirje
pianine, harmonije kupite ali sposodite **le** pri strokovnjaku, biv. učit. Glasb. Matice
ALFONZ-u BREŽNIK
Ljubljana, Mestni trg 3 (poleg magistrata)
Velikanska izbira, najmanjši **obroki.**

⊙ **Obvestilo članom in prijateljem družabnega kluba v Ljubljani.** Na občnem zboru kluba je prišla do izraza splošna želja po čim pogostejših družabnih sestankih, ki naj služijo medsebojnemu spoznavanju, gojitvi intimne družabnosti in prijetnega razvedrila. V to svrho se hočemo odslej sestajati redno vsako soboto zvečer v gornji novi mali dvorani hotela Union, vsak četrtek zvečer pa na kegljišču Rokodelskega doma v Komenskega ulici. Na teh sestankih se bomo podrobneje pogovorili tudi o nadaljnih družabnih prireditvah, o skupnih izletih, veselicah itd. Da pa moremo naš program čim popolnejše izvesti ter da ugotovimo število onih, ki so naklonjeni našemu stremljenju ter uvidevajo nujno potrebo po čim širših družabnih stikih, prosimo vse, ki jih bo v prihodnjih dneh obiskal naš inkasant, da plačajo članarino za poslovno leto 1927.-28., vse one pa, ki tudi žele pristopiti k našemu klubu, da to javijo našemu tajništvu, Miklošičeva cesta 10. — Prvi kegljaški večer se vrši 27. t. m., prvi družabni sestanek 29 t. m. — Na svidenje!

⊙ **Umrla je** dne 16. t. m. Antonija Miculinič, postrežnica, stanujoča v mestni ubožnici.

⊙ **Mrtvec v Gruberjevem prekopu.** Poročali smo že, da je pred dnevi izginil iz Ljubljane 26letni delavec Ivan Štefe, doma iz Škofje Loke. Dne 2. oktobra je neznanokam izginil. V nedeljo opoldne pa so ljudje opazili, da plava v Gruberjevem prekopu blizu železniškega mostu človeško truplo, v katerem so spoznali Štefeta. Potegnili so truplo na suho in obvestili o tem policijsko stražnico na Poljanski cesti, ta pa je telefonično sporočila dogodek policijski direkciji, ki je poslala na lice mesta posebno komisijo. Policijski zdravnik je ugotovil, da je truplo ležalo dalj časa v vodi in da ni na truplu videti nikakih sledov nasilja. Štefe je najbrže po nesreči padel z železniškega mostu v vodo. Pokojni je bil miren, marljiv in trezen človek. Zapušča večjo družino. Ali gre zgolj za nesrečo, ali pa morda za zločin, kakor v slučaju Pestotnik, bo dognala šele preiskava.

⊙ **Pogrešana.** G. Avgust Hribar, ključavničar v Kladezni ulici, je naznanil policiji, da je dne 13. t. m. pobegnil od doma njegov 18letni sin Avgust. — V nedeljo, dne 16. t. m. pa je pobegnil od doma 16letni Igor Zupan.

⊙ **Nezgoda pri delu.** Na novi stavbi restavracije »Gorenjski kolodvor« se je pripetila včeraj ob 9 dopoldne težka nezgoda. 26letnemu delavcu Valentinu Frühstücku, doma iz Žabnice pri Tržiču in stanujočemu na Dunajski cesti 47 je padel z zidarskega odra težak kamen na levo nogo in mu jo popolnoma zdrobil. Težko poškodovanega zidarja so prepeljali z rešilnim vozom v bolnico.

⊙ **Kolesarska nezgoda.** V nedeljo zvečer se je pripetila na meji Spodnje in Zgornje Šiške težka nezgoda. Po Celovški cesti je vozil avtoomnibus v smeri proti Št. Vidu, za njim pa neki osebni avto. Nasproti pa je prišel na kolesu uslužbenec frančiškanov Jakob Dežman. Luč reflektorjev ga je zmedla tako, da se je zadel v avtoomnibus, padel s kolesa in omedlel. Prepeljali so ga z rešilnim vozom v bolnico, kjer so ugotovili težke notranje poškodbe.

⊙ **Nogavice** vseh vrst v veliki izbiri in najceneje pri Dobeic-u, Pred škofijo 15.

⊙ **Razstava in zaloga pletilnih strojev** vseh vrst ter strokovni pouk v pletenju. — Ljubljana, Židovska ulica 5.

Maribor

☐ **Razpis občinskih volitev za Pobrežje in celi desni dravski breg.** Občinske volitve za Pobrežje in celi desni breg so razpisane za 11. december. Do 11. novembra je čas za vlaganje reklamacij.

☐ **Obiskovalcem gledališča.** V današnji številki »Slovenca« priobčujemo vsebino »Pygmaliona«, katerega prvi nastop je danes. Ta številka »Slovenca« se bo dobila tudi pri gledališki blagajni.

☐ **Na mesečnem sestanku duhovniške tretjeredne skupščine** v sredo ob pol 5 pop. v frančiškanskem samostanu poroča zopet g. svetnik Čede o katoliških dobrodelnih ustanovah na Bavarskem. Pridite! — Radi jasnosti se sporoča, da so bili v zadnji številki »Kraljestva božjega« objavljeni samo prispevki in darovi, ki so bili poslani naravnost bratovščini sv. Cirila in Metoda, prispevki, poslani potom škofijskega ordinarijata, bodo objavljeni v prihodnji številki. — B. C. M., Maribor.

☐ **Mariborski notar g. Mihael Korber umrl** V nedeljo popoldne je zatisnil oči v svoji hiši v Strossmajerjevi ulici štev. 3. g. notar Mihael Korber v starosti 69 let. Zadela ga je pred leti kap in od tedaj si ni mogel več prav opomoči. Pogreb se bo vršil danes popoldne ob treh izpred hiše žalosti v Strossmajerjevi ulici 3 na Pobrežje. Blagopokojnemu rodoljubu svetila večna luč, žalujoči rodbini naše sožalje!

☐ **Večer koroške narodne pesmi** v soboto v Narodnem domu je potekel zopet kot večer skupne vzajemnosti pri narodnoobrambnem delu. Govori, posebno še predavanje, je nudilo res obilo vzpodbude, ki jo je pomnoževalo še petje Devovega kvarteta. Je pa bila to bolj intimna prireditev Jugoslovanske Matice. Kakor izvemo, bo velika vsesplošna narodna-obrambna prireditev za rapallsko obletnico. Da pa bo mogoče prireditev dobro izvesti, se bo začelo s pripravami prav kmalu. Na deželi ima prireditev te obletnice v načrtu Prosvetna zveza, ki ima do 180 društev včlanjenih in namerava po njih predočiti narodu pomen Rapalla.

☐ **Izdajanje potnih vizumov za potovanja v Avstrijo** je s pooblastilom avstrijskega poslaništva v Belgradu z dne 3. okt. poverjeno tujsko-prometni zvezi za Mariborsko oblast z omejitvijo, da se izdajajo vizumi v njeni pisarni le zveznim članom za določeno takso brez vsakih posredovalnih pristojbin. Taksa znaša za celoletno neomejeno potovanje v Avstrijo in nazaj 143 Din, za enkratno potovanje 72 Din in za enkratno tranzitno potovanje skozi Avstrijo 15 Din. V stremljenju, da se olajša pot v sosedno državo, pomeni ta ukrep za Maribor in okolico važen napredek, ker se zveznim članom ne bo treba posluževati oddaljenega konzulata v Ljubljani. Na drugi strani je tujsko-prometna zveza sedaj v prijetnem položaju, da nudi svojim članom ugodnosti, ki bodo njih število gotovo bistveno pomnožile. Opozarjamo na to ugodnost našo javnost ter jo vabimo, da pristopi tujsko-prometni zveiz kot podporni član. — Zaeno je prevzela tujsko-prometna zveza v svoje poslovanje na splošno željo preskrbovanje potnih vizumov tudi za druge osebe, ki niso člani zveze, na ta način, da se bodo potni listi od nje pošiljali pristojnim konzulatom dnevno v vidiranje. Za to poslovanje se bodo zaračunale razen določenih taks, katere so za vidiranje predvidene, le še režijski stroški, ki jih ima zveza s posredovanjem. Preskrbovali se bodo vizumi razen za potovanja v Avstrijo tudi še za potovanja v Belgijo, Češkoslovaško, Italijo, Nemčijo itd. Potni listi naj se oddajajo v zvezini pisarni v Mariboru, Aleksandrova cesta 35.

☐ **Gre za identiteto otroka.** Januarja l. 1920., to je pred šest in pol letom je bilo najdeno v veži pred vrati mariborske javne bolnišnice šest dni staro dete ženskega spola, povito v plenice. Do danes ni bilo mogoče ugotoviti identitete tega otroka. Kdor bi vedel kaj o tem otroku ali njegovih stariših, naj to sporoči mestnemu magistratu v Mariboru (konskripcijski oddelek).

Loterija društva »Trgov. akademija v Ljubljani«

se zaključi 30. oktobra 1927.

27. oktobra neplačane srečke ne igrajo!

Kdor kupi šele na prigovarjanje, ima navadno največjo srečo. - Hitite in kupite!

Srečke po 10 Din, dobitkov 885 od 50 do 100.000 Din.

Celje

Spominska služba božja. Krajevni odbor Združenja vojnih invalidov v Celju priredi dne 19. oktobra ob 8. zjutraj v župni cerkvi sv. Danijela v Celju spominsko božjo službo za vse v vojni padle in umrle žrtve. Oblasti, javne korporacije in občinstvo se vljudno vabijo, da se udeleže službe božje in pridružijo ta dan tihi žalosti vojnih invalidov za umrlimi tovariši.

Sprememba v uredništvu »Nove dobe«. Vsled diferenc, ki so nastale med lastnikom »Nove dobe« in urednikom g. Vinko Gabercem, je gospod Gaberc izstopil iz uredništva »Nove dobe«.

Naše celjsko ljudsko gledališče. Z vso pravico lahko tako nazivamo gledališko stremljenje celjskih Krekovcev. Kdor je videl v nedeljo dvorano Narodnega doma nabito polno ljudi, ki sicer niso vajeni hoditi v gledališče, in videl množice, ki so morale odhajati, ker je bila dvorana razprodana, je moral biti vesel naših Krekovcev. S svojimi gledališkimi predstavami vzgajajo Krekovci svoj krog publike, ki ji hočejo nuditi zdrave zabave in jo v svoji družbi potegniti v ozračje mladostno idealne miselnosti krščansko-socijalistične delavske mladine. Krekovci ta svoj namen z gledališkimi predstavami izvrstno dosezajo. Kljub burki, ki ji manjka vsega, kar mora imeti umetnina, in kljub izredno nedostatnemu podajanju ga pač ni bilo v nedeljo, ki bi odhajal iz dvorane brez globoke hvaležnosti tej mladini, ki je znala iz sto in sto src izvabiti neprisiljeni smehljaj. Če bi se spustili v kritiko predstave kot take, bi našel mnogo, kar bi moral odločno grajati in v čemer se bodo morali Krekovci še resno popraviti. Neodpustljivo je, če igra trpi na neznanju vlog. Da manjka komadu tudi krepke režije, gre morda nekoliko na rovaš nedisciplíniranosti igralskega zbora, še bolj pa gotovo na prezaposlenost sodelujočih in predvsem na rovaš pomanjkanja inteligentnega energičnega režiserja. Ob vsem tem pa je treba pohvaliti mnogo, kar dviga ceno predstave visoko nad vsak diletantizem. To je zlasti posrečena kreacija tov. Korena, ki je Bertrama podal z virtuoznostjo, kakršne mnogokrat manjka tudi na poklicnih odrih. Nad vsemi vrednotami umetniškega značaja pa stoji dejstvo: Krekovci imajo v svojih predstavah izvrstno šolo požrtvovalnosti, ljubezni do dela in volje do skupnosti. In to je, radi česar bodo predstave Krekovcev vedno radi obiskali vsi, ki ljubijo v mladini ogenj in stremljenje po udejstvovanju.

Kranj

Letošnja sezona prireditev na Ljudskem odru obeta biti jako pestra. Za prihodnjo soboto (22. t. m.) in nedeljo (23. t. m.) bo tukajšnji Orel priredil zanimivo spevoigro »Kovačev študent« Poleg omenjene točke pa se bo vprizorila tudi komedija »Čevljarjev jubilej«. Začetek predstave je v soboto ob 8. zvečer, v nedeljo ob 4. popoldne.

Tržič

Krekova proslava, ki se je vršila na nedeljskem prosvetnem večeru, je bila prav prisrčna. Obilna udeležba je pričala, da se člani naših katoliških organizacij zavedajo, kaj jim je bil dr. Krek.

Z lizolom se je zastrupil v petek popoldne kovaški pomočnik Viktor Zupan. Kupil ga je sam v tržiški lekarni in ga je šel pit na pot pod gričem sv. Jožefa. Mrtvega so našli učenci meščanske šole. Star je bil 29 let. To je v zadnjih dneh že drugi samoumor v našem mestu.

Kočevje

Volitve v premoženjsko upravo mesta Kočevje so razpisane. Natančnejše je razvidno iz oglasov na županstvu.

Liste za občinske volitve 30. okt. so vložene. Imeli bomo naenkrat štiri: lista SLS, NRS, SDS in Kočevska nemška lista.

Smrtna kosa. V Klindorfu pri Kočevju je umrla Gertrud Kump. Bila je dolgo let vdova in je voljno prenašala bolezen, ki ji je končno zadala smrt — vodenica. Umrla je starosti 78 let.

Vprašanje javne ure. V našem mestu ni nobene prave javne ure. Da je to neznosno za vsakega, tako za tujca, kakor za domačina, je jasno. Dosedanji občinski odbor tega vprašanja in vprašanja javnega stranišča ni rešil. Upamo pa, da bo novi občinski odbor to zadevo uredil.

Zadeva mosta, ki veže rudnik z mestom, še sedaj ni rešena. Potniki se morajo mešati med vozovi in bicikli, namesto da bi hodili po za potnike določenih prehodih. Čas bi že bil, da se ta zadeva uredi sporazumno s cestnim odborom.

Litija

Začela se je od strani litijskega županstva velika akcija, da bi se stvorila obširna skupna občina Litija iz obmejnih krajev in občin, ki gravitirajo v Litijo. Na ta način bi postala velika občina z veliko davčno močjo, ki bi lahko započela obširne akcije v dušni in gmotni blagor občanov. V novo občino bi pripadala dosedanja občina Litija, občina Hotič, občina Konj (Sava) in župnija Štanga, oziroma davčna občina Štanga. Upamo, da bo to veliko delo srečno izvršil energični naš župan in poslanec g. Hinko Lebinger. — Na seji šolskega odbora se je sklenilo, da se radi vedno večjega števila šoloobveznih otrok v prihodnjem šolskem letu otvorita dva nova razreda (paralelki) in da se pospeši otvoritev tako nujno potrebne obrtne šole v Litiji. — Poslovil se je od Litije mnogoletni topilniški ravnatelj g. Groll. Dasi po rodu kot rojen Alzačan tujec, je vzljubil tukaj kraj in ljudi. Na videc do delavcev trd in osoren, je imel silno usmiljeno in dobro srce in je revežem veliko pomagal. Pogrešali ga bodo posamezniki in kulturne organizacije. — Mila in prijetna jesen pomaga, da se še vedno zida, dela in prenavlja. Tako je g. Lap v Gradcu povečal prodajalno in gostilno. Pri Frankotu so odprli kavarno, prenovili vso veliko hišno poslopje in sedaj se zida ledenica in mesnica. G. Slanc beli na zunaj svojo hišo pred cerkvijo. Na cerkvi in na župnišču se je streha prekrila. — G. Andrej Gorenjec pa bo skoraj dovršil svojo povečano hišo, kjer bo velika čevljarska delavnica in gostilna.

Šmartno pri Litiji. V nedeljo popoldne so napolnili obširno društveno dvorano v Domu mnogoštevilni čestilci pokojnega dr. Kreka. Proslavili so 10 letnico smrti nesmrtnega Evangelista z izbranim sporedom. Obnovljeni tamburaški zbor je zaigral nekaj pesmic, moški pevski zbor zapel dve in mešani eno pesem izborno in precizno. Kot slavnostni govornik je nastopil g. beneficiat Pleša, ki je naslikal dr. Kreka v življenju in v njegovem vsestranskem delovanju. Višek prireditve pa je bila Savinškova alegorija (Vigred), ki pa zahteva izkušenih igralcev. Govorilo se je pač pretiho. Lepo pa je zaključila sirota-begunka od tam preko. S to lepo in domačo spominsko proslavo se je združila 20-letnica obstoja prosvetnega društva v Šmartnem in pa istega letošnji občni zbor. Iz zgodovine, ki jo je razvil g. dekan, posnamemo, da je društvo vobče agilno in vsestransko prav na vseh poljih prosvete delovalo. Za sezidavo društvenega doma, ki je eden najlepših v okraju, si je pridobil največ zaslug pokojni kaplan šmartinski g. Franc Krische; duša vsega gibanja, dela in žrtev v Domu samem pa je skozi vseh 20 let g. dekan Matej Rihar. Dom je ognjišče in zbirališče izobraževalnega društva s svojimi mnogimi odseki. Imamo ženski tamburaški zbor (starejši in začetnice), mogočen pevski zbor, agilen dramatičen odsek, požrtvovalne Orle in Orlice z nadebudnim naraščajem in lepo knjižnico. Res, ogromno duševno delo se je odkrilo našim očem. Pri občnem zboru se je izvolil ves stari odbor, na novo pa gg. beneficiat Pleša in učitelj Horn. Bog živi naše društvo še prihodnjih 20 in še več let!

Hrastnik

Prenovljenje cerkve sv. Miklavža onkraj Save nasproti postaji je hvalevredno delo, ki ga je izvršila Radiška župnija. Cerkev je bila v zelo slabem stanju, in je nudila prav verno sliko spodnjega dela Hrastnika, čeravno spada Hrastnik pod Trbovlje. Prihodnjo nedeljo bo v prenovljeni cerkvi slovesna služba božja od 10. dop. Popoldne prosta zabava v korist cerkve.

Protestni shod proti znižanju pokojnin je sklican v nedeljo v konzumu. Na letakih je podpisan krajevni odbor bratovske skladnice. Izvemo, da na seji lokalnega odbora niso sklenili sklicati shoda, zato je upravičena domneva, da so ga sklicali socialisti. Kakor želimo, da se starovpokojencem izboljša bedni položaj, tako želimo, da se pokojnina po novem pravilniku ne zmanjša. Ne bilo bi tudi pravilno, ako bi socialisti hoteli izrabljati akcijo za strankarske svrhe. Če ne bo delavstvo imelo drugih zagovornikov, bodo slabo izpadla njegova prizadevanja. Naše pristaše vabimo, naj se shoda udeleže.

Uradni šimelj počasi vozi. Dne 7. t. m. je g. okrajni glavar iz Laškega poslal kino-podjetju odlok o cenzuri velikega župana. Odlok je priromal komaj 14. t. m. na svoje mesto. Le slučaj je nanesel, da kino ne trpi škode, ki bi lahko vsled zamude nastala.

Trbovlje

✡ **Združenje vojnih invalidov v Trbovljah** priredi v nedeljo 23. oktobra žalni dan za v svetovni vojni padlimi tovariši. Udruženje je povabilo k sodelovanju vsa trboveljska društva, organizacije in javne korporacije. Spored tega žalnega dne se prične ob pol 10. dopoldne s pohodom od rudniške restavracije z godbo na čelu v Trbovlje, kjer se vrši v farni cerkvi maša-zadušnica za padle trboveljske občane. Po maše se vrše slavnostni govori. Popoldne ob 15. uri koncert delavske godbe na trgu pred spomenikom; ob 16. uri pa priredi ljubljanski dramatični odsek UVI v dvorani društvenega doma pretresljivo vojno žaloigro »Mrak« v 4 dejanjih, katere čisti dobiček je istotako namenjen v podporne svrhe vojnih žrtev.

Dopisi

Žalec. (Obrtno-nadaljevalna šola.) Pouk na obrtni nadaljevalni šoli v Žalcu se je pričel 2. okt. t. l. ter se je oglasilo 83 vajencev in vajenk. Slednje so se v tem šolskem letu sprejele prvič, ker je tudi zanj obvezen pouk. V 14. dneh pa je naraslo število obiskujočih na 97, tako da poseča sedaj pripravnico 35 vojencev, I. razred 18 vajencev in 21 vajenk, skupaj 39, in II. razred 20 vajencev in 3 vajenke, skupaj 23. Zanimanje od strani vajencev in vajenk je res razveseljivo. Naj bi temu dejstvu sledili tudi vsi oni faktorji, na katere se je obrnil šolski odbor glede podpor, da ne bo med šolskim letom ogrožen šolski pouk.

Marenberg. Sadni ogled. Podružnica sadjarskega in vrtnarskega društva za Vuhred-Marenberg je priredila v nedeljo dne 16. okt. v Vuhredu sadni ogled za dravsko dolino. Otvoritev razstave se je vršila ob 9. dopoldne, popoldne ob pol 3. pa se je vršilo predavanje o sadnih sortah, uporabi sadja itd. Predavala sta ggg. prof. Priol in šolski nadzornik Močnik. — Smrtna nesreča. V petek 14. t. m. je našel g. Deutschmann v potoku pri Sv. Martinu, ki se izliva v Dravo, utopljenega 18letnega hlapca Miha Lešnika, ki je bil za voznika pri g. Šlagerju. Utopljenec je bil božjasten, pri napadu je padel v potok in ker ni bilo nikogar blizu, se je zadušil v čisto plitvem potoku pri kraju. — Zborovanje. V sredo 19. okt. se vrši v gostilni g. Deutschmanna v Marenbergu ob pol 8. zvečer zborovanje volivnih upravičencev trške občine Marenberg, pri katerem poroča g. Župan o finančnem stanju občine ter o zidanju nove ali nakupu hiše g. Lukasa za uradne prostore sodnije, davkarije in notarijata. Davkoplačevalci bodo tudi izrazili svoje mnenje ali so za nakup stare hiše, ali pa za zidanje novega poslopja. Večina je za zidanje nove hiše, ker pride bolj po ceni.

Dolnji Logatec. Tukajšnje Katoliško prosvetno društvo je dne 9. t. m. otvorilo svojo zimsko sezono prireditev z dobro uspelim koncertom tuk. godbe na pihala. Pevski zbor je nastopil s pesmico » V gozdu« E. Adamiča, moški zbor pa »Vasovalec« istega kompozitorja. Godba nas je iznenadila s precej težkim komadom »Pottpourri iz opere Faust in Margareta«. Komad je bil tako posrečen, da moramo godbi izreči javno pohvalo. V nedeljo 23. t. m. uprizori dramatični odsek igro v 4. dejanjih »Mlinarica Jula«.

Kulturni pregled

Ljubljansko gledišče

DRAMA.

Začetek ob 8 zvečer.

Torek, 18. oktobra: Zaprto.
Sreda, 19. oktobra: POLNOČ. Premierni abonma.
Četrtek, 20. oktobra: Zaprto.
Petek, 21 oktobra: Zaprto.
Sobota, 22. oktobra: POLNOČ. Red A.
Nedelja, 23. oktobra: IDEALNI SOPROG. Izven.
Ponedeljek: 24. oktobra: HLAPEC JERNEJ. Red C.

OPERA.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Torek, 18. oktobra: Zaprto.
Sreda, 19. oktobra: Zaprto.
Četrtek, 20. oktobra: Zaprto.
Petek, 21. oktobra: LJUBEZEN DO TREH ORANŽ. Premierni abonma.
Sobota, 22. oktobra: ORLOV. Izven.
Nedelja, 23. oktobra: RIGOLETTO. Izven.
Ponedeljek, 24. oktobra: Zaprto.

GOUNOD: FAUST.

Sobotni »Faust«, o katerem velja v glavnem, kar smo pisali že o otvoritvenem, je prinesel sopransko novinko, ki je debutirala v vlogi Marjete. Bila je to gdč. V. Majdičeva iz Kranja, ki je sicer pokazala mnogo pevske in tudi igralske šole, lep, srednjemočan, gibek glas, nekaj naletov k interpretaciji — več si pa o njej zaenkrat še ne upamo reči kakor to, da ima operno prihodnost, če je že koj spočetka ne bodo ubili s pretiranim priznanjem, marveč ji razvili obzorje in avtokritiko in ji ustvarili vse pogoje za napredek. V.

Mariborsko gledišče

Repertoar:

Torek, 18. oktobra ob 20. uri: PYGMALION. Ab. C. Premijera.
Sreda, 19. oktobra: Zaprto.
Četrtek, 20. oktobra ob 20. uri: TRAVIATA. Ab. B. Na novo naštudirana.

Mariborska operna sezona se otvori v četrtek, dne 20. t. m. z na novo naštudirano opero »Traviata« v novi zasedbi in novi opremi.

PYGMALION.

Komedija v petih dejanjih. Spisal: Bernhard Shaw. Režiser: Vl. Skrbinšek.

Osebe: Gospa Higginsova (Bukšekova); profesor Henry Higgins, njen sin (Josip Daneš); Alfred Doolittle (P. Kovič); Eliza, njegova hči (Kovačičeva); gospa Eynsford Hill (Zakrajškova); Klara (Savinova) in Fredy (Železnik), njena otroka; polkovnik Pickering (Rasberger); gospa Pearsova (Starčeva); pohajač (Stankovič); sarkastični gledalec (Tovornik); sobarica. Čas: sedanji.

I. dejanje — pod obokom cerkve sv. Pavla. Pod obokom vedri odlična, ali siromašna gospa Eynsford Hill s svojima neotesanima otrokoma; Fredy jim išče voz, pa ga ne more dobiti. Z njimi vedri gospod (prof. Higgins), ki si nekaj beleži; čudni gospod ve za vsakega, odkod je. Cvetličarka (Eliza) pride in ponuja cvetje; njena pocestna prirodnost zvabi vso gručo. Zagonetni beležkar se posebno zanima zanjo. Mar je detektiv? »Poštena punca sem,« mu hiti in zatrjuje cvetličarka — ter dela dobro kupčijo s svojimi cvetlicami. Čudni beležkar se razkrije kot znanstvenik, ki se bavi z glasoslovjem; odtod njegova vseznalost, da odkriva neznancem domovinstvo; zato tudi njegove beležke. Polkovnik Pickering, raziskovalec indijskega narečja, se mu radostno predstavi; profesor Higgins, čudni beležkar, ga navdušeno povabi na svoj dom. Fredy se še suče okrog cvetličarke in ji nudi spremstvo; dekle ga odslovi z oholo kretnjo: »Jaz se popeljem z avtom domov! Kaj pa je meni osem penijev?!«

II. dejanje — v laboratoriju profesorja Higginsa. Cvetličarka je prišla, da bi jo profesor naučil olikano govoriti. Profesor jo sprejme kot eksperiment, da bo napravil »gospodično« iz nje. Cvetličarko Lizo okopljejo in preoblečejo. Medtem pride Elizin oče Doolittle, navaden smetar in »najoriginalnejši angleški moralist«, ki zahteva pet funtov — nič manj, pa tudi nič več —, da pusti profesorju hčer.

III. dejanje pri gospe Higginsovi materi; sprejemni dan.

IV. dejanje v profesorjevem laboratoriju o polnoči. Profesor in polkovnik sta se vrnila z zabave, kjer je položila Eliza svoj glavni izpit, da je zadel profesor svojo stavo: v družbi je igrala vojvodinjo z odličnim uspehom.

V. dejanje pri gospe Higginsovi. Profesor je prišel ves razburjen: Eliza je ušla. Eliza, ki je pribežala do gospe Higginsove, se prikaže in s krotko — civilizirano — odločnostjo obračuna s profesorjem: Pickering je budil njeno samospoštovanje. Od nekod zabrnijo tihe strune dvojih src in se zopet izgubijo v duhovite besede in profesorske probleme, ki hočejo moža v ženski.

Shaw se je rodil istega leta kakor Wilde; oba oličujeta karakterističen angleški psihonaturalizem, kakor je vzkliknil iz Rusov in Ibsena; le da Angleži nimajo rujočih globin in duhovičijo o salonskih problemih. Zato v komediji ni toliko karakterne, kolikor dialektične komike, ki zahteva subtilno doživljanje. Dr. F. S.

Ljudski oder

v Ljubljani

V nedeljo 23. oktobra t. l. vprizori Ljudski oder še neigrano dramatično delo priznanega našega kulturnega delavca na Goriškem — romantično igro »Zlatorog«.

Med krepko gorjance, polne humorja in krepkih besed, nas povede pisatelj, pokaže nam pravljično kraljestvo Belih žena skupno z zlim duhom Zelenim lovcem in s toplo prisrčnostjo nam odpre pogled v zdravo miselnost in iskrenost domovinske ljubezni naših, narodno najbolj ogroženih rodnih bratov.

V gorski vasi je doma ljubko dekle — Anica, ki gori in živi le za Špika, najdrznejšega in postavnega divjega lovca. Anica pa pade radi svoje milobe v oči in postane predmet pohotnih želja bogatega beneškega grofa. Toda Anica, kot pošteno in odločno slovensko dekle, odkloni ponujano ljubezen tega grofa in ostane zvesta svoji prvi obljubi in se ne vda niti na prigovarjanje lastne matere, katero grof naveže nase s svojim ogromnim bogastvom. Tu sežejo vmes pravljične moči. Bele žene stopijo na stran Špika, Zeleni lovec na stran Benečana. Po nasvetu Zelenega lovca gre Šzik v gore nad Zlatoroga, ki se skriva in čuva ogromne zlate zaklade, toda tam ga upropasti — Zeleni lovec. Vzlic vsemu temu si grof ne pridobi naklonjenosti Anice, v divji jezi jo hoče ustreliti, toda v zadnjem hipu prepreči to Rikardo — njegov oskrbnik — in ustreli njega samega.

To je glavna vsebina krasne žaloigre, ki se bo igrala na Ljudskem odru.

Glasba

Frankfurtski glasbeni festival in Hrv. pjevačko društvo »Kolo« iz Zagreba. V dneh od 29. junija do 5. julija t. l. se je vršil glasbeni festival v Frankfurtu. Na tem festivalu so nastopale najodličnejše glasbene institucije cele Evrope. Jugoslovani smo bili na njem zastopani v prvi vrsti po zagrebškem »Kolu« in pozneje po karlovaški »Zori«. »Kolo« je nastopilo v oficijelnem delu festivala dne 3. julija in to z naravnost senzacijonalnim uspehom. Ta senzacijonalni uspeh Kolašev poudarjajo vsi glasbeni kritiki v svojih poročilih na razne velike liste cele Evrope. V oficijelnem delu je poleg Kolašev nastopil samo še en zbor in sicer Bachov zbor iz Newcastle. Vendar vsi listi poudarjajo, da je bil nastop Kolašev mnogo impozantnejši, zbor odličnejši, posebno pa še njegovi basi, katere omenjajo kritiki z nekim posebnim poudarkom. »Kolo« je izvajalo na tem svojem reprezentativnem nastopu dr. Širolov oratorij sv. brata Ciril in Metod. Ravno to delo pa izvaja dne 22. t. m. v ljubljanski unionski dvorani, na kar opozarjamo naše občinstvo. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

Koncertna matineja zagrebškega tria v Celju. V nedeljo, dne 16. oktobra je novoustanovljeni zagrebški trio prestal nad vse častno svoj ognjeni krst. Tvorijo ga Karel Sancin kot violinist, Rudolf Matz čelist in pianistka Elvira Marsič. Prvi je bivši 2. violinist Zikovega kvarteta in sedaj ravnatelj celjske Glasbene matice, slednja dva sta Zagrebčana.

Že samo ustanovitev takega združenja je pozdraviti, saj je v svojih resnih stremljenjih in po odlični sestavi edino v državi in če ne bi storilo drugega, kot nam v seriji koncertov, ki jih obeta, podalo glavna dela svoje vrste, je že njega ustanovitev pomemben dogodek in nam je tako pionirstvo tudi res potrebno. Gros koncertne publike je še vedno — v Celju ravno tako kot v Zagrebu ali v Ljubljani — tisti del »glasbo ljubečega« občinstva, ki boljšim delom ni dorasel, ki mu je koncert bolj družabna, kot umetnostna potreba in se naslaja, ev. plačuje velike vsote, da čuje nekaj bravurnih komadov proslulih interpretov ali s pompom aranžiran orkestralni in zborovski koncert, kjer mu imponira bolj sila, kot kakovost. Komorna glasba pa, ki že po svoji sestavi instrumentov more podajati glasbeno stvaritev najpristnejšo, ker na eni strani ni moč zabrisati med podajo ničesar, na drugi strani je pa le izrazna možnost tria ali kvarteta tolika, da omogoča stvariteljev jasen in vsestranski izraz glasbene zamisli, je malo poznana, pa vendar najvažnejše glasbeno-vzgajajoče sredstvo. Godalnih kvartetov čujemo vendar še nekaj. Zikovci so nam nudili celo že mnogo moderne glasbene produkcije; tria še nismo imeli in zato ga dvakrat pozdravljamo, ker nam je njegov prvi nastop potrdil naša pričakovanja, s katerimi smo ga šli poslušat. Ravnatelj Sancin si je zamislil svoje podjetje zelo ekonomično, za naše razmere edino pravilno: obsega trio, klavirski kvartet in ga namerava spopolniti tudi kot godalni kvartet in klavirski kvintet.

Spored je obsegal Beethovnov IV. trio, Junov Andante iz A-mol-tria in Mozartov klavirski kvartet v G-molu, v katerem je igral violo Dušan Sancin. Spored res ni najmodernejši, bil pa je le v veliki večini nov in zato dobrodošel, obenem pa — in to zlasti prva ter tretja točka — nadvse težak za preizkušnjo skupne igre. V Beethovnovem triu, kjer nosita violina in čelo težo, je skupna igra Sancina in Matza nad vse nade presenetila; pozna se pač Sancinu dragocena praksa izza sodelovanja

pri Zikovcih, pri Matzu poleg znanja in glasbene izobrazbe sijajna disciplina. Marsičeva se je izkazala najbolj pri Mozartu; bal sem se zlasti pri Ronnu, da bo vodilno vlogo klavirja pretirala v svoje uveljavljanje, povsem v nasprotju z duhom rokokojske glasbe — saj vemo, da se pri podaji Mozarta in glasbe pred njim največ greši. Weingartenova in Lhevinnova učenka, je igrala visoko nad povprečnostjo in njena soigra je bila dogodek zase. Dušan Sancin je nastopil menda prvič, prav dobro, je mecena mu želimo, da dobi boljši instrument. Juonov Andante je sicer za publiko hvaležno, poznoromantično delo, podan je bil vestno in morda z večjo ljubeznijo kot zasluži. — Naj še omenim sijajne gosli Sancinove, ki si jih je pred kratkim nabavil.

Trio nastopi v kratkem turnejo po državi; za prihodnji celjski koncert pa naj nas seznani tudi še s kakšnim modernejšim delom.

Dvorana je bila prav dobro zasedena, dasi celjski Nemci vsak koncert v Celjskem domu, nekdanji nemški biši, bojkotirajo. V tem gredo gotovo predaleč. Ravnatelj Sancin pa je mogel biti le vesel; pozorna in disciplinirana publika, zlasti številna mladina, je velik uspeh njegovega vzgojnega delovanja. Za provinco je to mnogo. — M. M.

Knjige in revije

Orlič št. 8. je izšel. Prinaša zopet prav bogato in pestro vsebino: Vama, bratec in sestrica.. — Ptič Orlič. — Zmaj. — Beseda miče, zgled vleče! — Dogodek na cesti. — Darinka. — Razne vrste izleti. Cigani. — Pravljica. — Toda dete? — Na tujem. — Kako sva postala z Jožkom strežnika. — Večer ob ognju. — Fanika in njene male. — Gnezdo divjega goloba. — Črna žolna. — Sraka in vrana. — Spomin. — Povest o križu. — Balada v prozi. — Parabola o odpuščanju. — Orliči pišejo. — Urednikovi razgovori. — Orličeve uganke.

Cerkveni vestnik

Semiška dekanija ima pastoralno konferenco v Semiču v ponedeljek 24. t. m. Začetek točno ob 11. dopoldne.

Kongregacija za gospe pri sv. Jožefu ima danes ob 4. pop. sejo, nato shod. Polnoštevilno.

Šah

Medvode. Odbor šahovskega kluba v Medvodah sporoča članom, da se prične zopet redno igranje v sredo (ne v četrtek!), 19. t. m. ob 20. uri pri Deteli. Pridite gotovo vsi, ker se prične takoj tudi klasifikacijski turnir. Novi člani dobrodošli!

Radio

PROGRAMI:

Zagreb 310, **Breslau** 315.8, **Barcelona** 344.8, **Praga** 348.9, **Leipzig** 365.8, **Schenectady** 379.5, **Stuttgart** 379.7, **Toulouse** 392, **Hamburg** 394.7, **Frankfurt** 428.6, **Brno** 441.2, **Rim** 450, **Paris** 458, **Oslo** 461.5, **Langenberg** 468.8, **Berlin** 483.9, **Dunaj** 517.2, **München** 585.7, **Budapest** 555.6, **Varšava** 1111 **Carigrad** 1230, **Königswusterhausen** 1250.

Sreda, 19. oktobra.

Praga: 16.30 popoldanski koncert, 19 prenos iz gledališča. — **Leipzig:** 20.15 koncert Erike Morini: Glazunov: violinski koncert (A-mol). — **Toulouse:** 21.45 koncert (Rey, Schubert, Offenbach itd.). — **Rim:** 20.40 instrumentalni in vokalni koncert. — **Dunaj:** 19 italijanski tečaj za začetnike, 21.15 veseloigra, nato lahka glasba. — **München:** 20 pester spored iz priljubljenih glasbenih del. — **Budapest:** 17.30 simfonični orkestralni koncert. — **Varšava:** 20.30 koncert.

Četrtek, 20. oktobra.

Zagreb: 20.30 koncertni večer. — **Praga:** 19.30 simfonični koncert češke filharmonije (Strauss: Don Juan, Dvořak: Serenada, Beethoven: 7. simfonija). — **Toulouse:** 21.45 koncert. — **Frankfurt:** 19.30 Rigoletto (Verdi) opera v 3 dej. — **Rim:** 20.40 lahka glasba. — **Oslo:** 20.30 zborovski koncert moškega zbora. — **Berlin:** 20.30 simfonični koncert. — **Dunaj:** 20.05 ljudski koncert dun. orkestra. — **München:** 20.45 R. Wagnerjev večer.

Petek, 21. oktobra.

Zagreb: 19.45 prenos operete iz gledališča. — **Praga:** 12.05 in 16.30 koncert, 22.20 reproducirana glasba. — **Stuttgart:** 20 simfonični orkestr. koncert. — **Brno:** 21 koncert (petje, klavir in violina). — **Rim:** 20.40 instrumentalni in vokalni koncert (antična glasba). — **Budapest:** 19 prenos iz opere. — **Varšava:** 20.15 simfonični koncert varšavske filharmonije.

Sobota, 22. oktobra.

Zagreb: 20.30 vesela glasba (kvartet Vlahović-Molnar). — **Praga:** 20.10 vesela glasba, 22.25 prenos z Narod. doma. — **Stuttgart:** 20.15 komorna glasba filharm. orkestra. — **Hamburg:** 19.25 Cavalleria rusticana (Mascagni), nato Bajazzo (Leoncavallo). — **Brno:** 19 koncert, 21 koncert zbora »Foerster«. — **Rim:** 20.30 prenos iz gledališča. — **Berlin:** 20.10 Dunajska kri, opereta v treh dej. — **Dunaj:** 19.45 Eva, opereta v 3 dej. — **München:** 20.15 Fatma, kom. opera v 2 dej.

Naznanila

Zadruga sobo- črkoslikarjev, pleskarjev in ličarjev naznanja, da se vrše redne preizkušnje. Nekolkovane prošnje je poslati zadružnemu načelstvu, Rimska cesta 16, do 25. t. m.

Zakaj SDSarski kandidat g. Urek ne more biti poslanec.

Da bo javnost vedela kakega poslanca ima SDS, objavljamo tozadevno odvojeno mišljenje Jugoslovanskega kluba.

Narodni Skupščini
kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev
v Belgradu.

Članoma Jugoslovanskega kluba kot članoma verifikacijskega odbora je čast predložiti narodni skupščini

odvojeno mišljenje

za volivno okrožje Maribor — Celje glede izvolitve gospoda Ivana Ureka — narodnim poslancem.

Gospod Ivan Urek v zmislu člena 11 in 12 volivnega zakona ni sposoben za narodnega poslanca, kakor to sledi iz kazenskega spisa okrožnega sodišča v Celju, opravilna številka Vr. VII. 914/23.

Gospod Ivan Urek je dne 29. avgusta 1923 pisal g. Francu Kene pismo, ki se glasi: »Gospodu Francu Kene, pos. ml., Piršen breg 9.

Pred mano leži akt, pripravljen za pošto, akt sramote, akt škandala, ki bo v trenutku obelodanjenja strmoglavil Tebe iz javnosti za večne čase in Ti vžgal na čelo dosmrten pečat sramote in zaničevanja.

...Pisal sem bil Tvojemu očetu, da Tebe obvaruje odkrivanja nečednih stvari in s tem uničevanja v javnosti... Kakšne sem imel trenutke, ko sem smrtno bolan doživel presenečenja in Tvoje izdajstvo in brezsramotnost, s katero si lagal pri naših ljudeh, mojih poslanskih kolegih, stranki itd., ni opisati. Globoko pa se je to kruto spoznanje ukoreninilo v mojem srcu in izruje ga le smrt.

Sedaj pa k stvari in konču! Imenovani akt vsebuje obširne vsestranske dokaze o nekomu, ki se je razvijal od svinjskega švercerja čez izvrševalca lovske tatvine v dolgih letih in raznih revirjih do izvrševalca nočne tatvine vina iz tujih zaklenjenih shramb, dalje in dalje...

Odkrito povem — ne prizanašam Tebi — ampak Tvoji družini — dobri ženi in nedolžnim otrokom!

Mogoče mi je torej zadevo prikriti ali jo obelodaniti. Zato pa stavim za pogoj molčečnosti Tebi naslednje zahteve:

1. Da izgineš popolnoma iz javnega pozorišča.
2. Da zadnje do dne 3. septembra 1923 odložiš mesto gerenta okrajnega zastopa, kar mora biti uradno izvršeno vsaj do dne 6. septembra t. l.
3. Da do dne 3. septembra 1923 odložiš na okrajnem glavarstvu mandat občinskega odbornika v Globokem.
4. Da mi do istega dne sporočiš samo — »sprejmeš ali ne«.

Predvsem pa moraš razumeti, da mi je narekovala ta korak samo želja, da se v naši občini zopet vse privede v mirni in pravi tok, kar si vse Ti skušal prevrniti...

Globoko, dne 29. avgusta 1923.

Ivan Urek m. p.

Franc Kene mu je na to pismo odgovoril 8. sept. 1923 sledeče.

»Gospodu Ivan Urek, posestniku, Globoko 12.

S pogledom na Tvoj dopis z dne 29. avgusta 1923 Ti odgovorim sledeče:

I. Glede obdolžitve izvrševanja tatvine v tujih kleteh, se naj razjasni pred sodiščem...

I. Glede izvrševanja lovske tatvine... ako pa morda misliš na slučaj glede srnjaka, katerega sem ustrelil na našem lovu, ko sva bila skupaj in je padel na graščinski lov, priznavam, da sem ga od tam prinesel na naš lov — a veš pa dobro, da si me čakal pol ure, dokler sem šel po psa domov, da ga je poiskal, da sva ga nesla skupaj v Tvojo hišo, da si ga v uporabo Ti obdržal in da sem jaz vzel od njega samo rogove.

III. Glede očitka zveze s klerikalci Ti pojasnim, da nimam ž njimi nič več in nič manj skupaj kakor s socialnimi demokrati...

Saj so Ti tudi socialni demokratje v »Napreju« očitali, da si kot poslanec svojo mater prelepal — ali sem za to tudi jaz odgovoren?

IV. Kar se tiče razdelitve Butler-posestva, veš sam, kakor tudi jaz dobro, zakaj si to storil, saj me razumeš!

V. Tvoje zavijanje, da se ti smilijo moja žena in otroci, verjel bi Ti mogoče kakšen Albanec, jaz ne... ker Te poznam kot človeka brez vesti.

VI. Kar se pa tiče odkritosrčnega prijateljstva naproti meni, je najboljši dokaz pismo z dne 12. junija 1912, katerega imam shranjenega, v katerem se izraziš o meni in sicer v času, ka so me gotovi denuncijanti (morda so Tebi znani) gonili kot družinskega očeta po raznih vojašnicah in si pisal takrat o meni usmiljene besede: »Gorje pa tebi Avstrija, ako boš imela take vojake, da se njim bo omračil duh, ako se njih bo klicalo v vojake.«

S tem je, mislim, pojasnjeno vse.

F. Kene m. p.

Državno pravdništvo v Celju je proti g. Ivanu Ureku 5. novembra 1923 dvignilo sledečo obtožbo.

»Ivan Urek je v pismu 19. avgusta 1923 Francetu Kenetu v Globokem grozil z ovadbo radi tatvine in tihotapstva v namenu, da bi izsilil od ogroženca, da odloži mesto gerenta okrajnega zastopa v Brežicah, mesto občinskega odbornika v Globokem in da opusti vsako javno delovanje, pri čemur je bila grožnja sposobna, da povzroči ogroženemu z ozirom na važnost zagroženega zla upravičen strah in s tem zakrivil hudodelstvo javnega nasilstva po § 98 b. kaz. zak.«

Proti obtožbi je gospod Ivan Urek vložil ugovor na višje deželno sodišče v Ljubljani, ki pa je ugovor odbilo in obtožbo dopustilo.

S sodbo 29. januarja 1924 je bil g. Ivan Urek nato obsojen radi hudodelstva javnega nasilstva po § 98 b. kaz. zak. na en mesec težke in poostrene ječe.

Proti tej sodbi je g. Ivan Urek vložil na stol sedmorice v Zagrebu ničnostno pritožbo, v kateri je med drugim dobesedno navajal:

»Za okolnost, da sem hudo živčno bolan ter da me vsaka pomembnejša stvar silno razburi, pri čemur ne morem vsakega dejanja mirno in trezno razsoditi... sem ponudil dokaz po dr. Jos. Cholewa, primariju v Brežicah, dr. Lavriču, dr. Lapinskiju in dr. Virantu. Vse te dokaze pa je sodišče zavrnilo ter mi s tem odvzelo možnost, dokazati resničnost mojih trditev...«

Tekom glavne razprave 19. januarja 1924 je namreč v osebni navzočnosti g. Ivana Ureka njegov branitelj doslovno navajal:

»Obdolženec je že od leta 1922 težko živčno bolan. Zdravili so ga po vrsti dr. Choleva v Brežicah, dr. Lavrič v Rogaški Slatini, psihijater Lapinski, profesor na zagrebški kliniki, sedaj ga zdravi dr. Virant v Ljubljani.

Vsled živčnih napadov je opetovano omedlel, ni mogel hoditi, ne pisati, ne brati, niti misliti...

Priče: dr. Choleva, dr. Lavrič, dr. Lapinski, dr. Virant. Dr. Colewa in Lavrič sta videla sama take napade...«

Stol sedmorice v Zagrebu je omenjeno sodbo v resnici razveljavil med drugim radi tega, ker se niso izvedli navedeni dokazi obrambe Ivana Ureka, da je že od leta 1922 težko živčno bolan, odredil ponovno razpravo pred okrožnim sodiščem v Celju z izmenjenim senatom.

Tekom tega ponovnega kazenskega postopanja so zdravniki izvedenci kot priče pred sodiščem navajali sledeče:

Dr. Josip Choleva, primarij v Brežicah:

»Ivana Ureka zdravim že od leta 1919. radi pridobljene funkcionelne nevrastenije. Pri tej bolezni ostaja nadmerno prisilno omišljenje, različne parasterije in hiperestezije, skokoma razdražljivost iluzije (napačno ocenjenje zunanjih dejanj), utrudljivost, tudi pazljivost je jako labilna, potek asociacije je skokoma premenljiv.

To stanje je prirojena manjvrednost, poslabšana vsled izvanrednega življenja kot poslanec in politik, ki presegajo pri nevrastenikih njihovo zmožnost. Tudi ne dosežejo taki ljudje stalnega duševnega ravnotežja.«

Mihael Lapinski, profesor zagrebške fakultete:

»Iz moje knjige zabilježnice se vidi, da je 3. julija 1922 g. Ivan Urek 35 godina star bio kod mene na lečenju i ja sam konstatovao: da je bila medjurebrena neuralgija leve strane povećana i osetljive jetra bila, bila dispepsija nervoza te je bio jako psihosteničan, osjećao strah, patio na bez samici, bio jako uzrujan, glava teška, noge boljele, osjećao nemoć u cijelom tijelu, a bilo mu je još podrigavanje te bolovi u čeljusti i srcu. Beo posvema živčano razrovan.«

Dr. Franc Virant, zdravnik v Ljubljani:

»Urek je bil pri meni 22. decembra 1923. Jaz sem konstatiral vse znake težke nevrastenije, splošno razburljivost in reagira nesorazmerno na različna dražila. Ta bolezen je čisto gotovo obstojala v isti meri v letu 1923. in seveda tudi v dotičnem času, ko je Urek dotično pismo Kenetu pisal — bolezen je kronična in najmanj čez 3 leta, če ne več, že trajajoča. Bolezen kot taka je gotovo v veliki meri ga pripravila do nepremišljenih korakov in mu zmanjšala v veliki meri njegovo odporno silo, da na razna dražila reagira reflektorično.«

Dr. Anton Lavrič, zdravnik v Rogaški Slatini:

»Dne 20. junija 1922 je bil pri meni Urek, špecijelno poslan od primarija dr. Choleva, ter mi opisal prestane bolezni in stanje.

Po opisu njegovega stanja sem sklepal na težko živčno bolezen. Rezultat moje preiskave se je glasil: »Težka nevrastenija pretežno nevrastenične pojave...«

Pri ponovnih vizitah je tožil:

»Bal se je samote, osobito noči... nezmožnost čitati in pisati, jasno misliti.«

22. junija 1922 ponoči okrog 11. ure zdravnik alarmiran v »Ljubljanski dom« in tozadevno izpoveduje:

»Videl sem pacijenta s prestrašenim izrazom v obličju površno in hitro dihajočega in na vprašanje, kaj mu je, sem dobil odgovor: »Bojim se, strah me je...« — Moja sodba je bila, da je bil v tem slučaju napad takozvane paroxismalne tahikadije.

Svetoval sem specijalistično zdravljenje in mu napisal priporočilo na profesorja Radovičiča.

...pacijent je tožil, ker ga je njegova bolezen ovirala in mu onemogočala njegovo poslaniško delovanje v Belgradu in doma v njegovi stranki

[illegible]jektivna sodba je, da je bil pacijent v času moje zdravniške oskrbe težko bolan in nesposoben za fizično in duševno delo.

Ako pacijent ni svoje bolezni smotreno zdravil, bi se stanje gotovo poslabšalo in tudi smotreno zdravljenje ga ne bi moglo v doglednem času popolnoma ozdraviti.«

Na to je bila izrečena pri okrožnem sodišču v Celju 31. decembra 1924 nova sodba, s katero se je g. Urek oprostil.

V razlogih te sodbe stoji med drugim doslovno:

»Sodni dvor se je prepričal, da je... v objektivnem oziru sicer podan dejanski stan hudodelstva po § 98 b. kaz. zak.... Vendar se pa sodni dvor ni mogel prepričati o krivdi obtoženca v subjektivnem oziru. Pred vsem se je moralo vpoštevati, da je po pričah dr. Choleva, dr. Lavriča, dr. Viranta in dr. Lapinskija dokazano, da boleha obtoženec že od leta 1922. na težki nevrasteniji; če ta bolezen sama na sebi tudi ne izključuje kazensko-pravne odgovornosti obtoženca za eventuelna njegova kaznjiva dejanja, je pa vendar jasno, da je mogla ta bolezen imeti tak vpliv na obtoženčeve odločitve, da obtoženec ni bil popolnoma v stanu presoditi dalekosežnost predmetnega pisma.

G. Urek je bil tudi že l. 1903. pod Vr. [illegible] radi hudodelstva javnega nasilstva po § 81. k. z. kaznovan na 4 mesece težke ječe.

Iz navedenih konstatacij iz sodnega spisa Vr. VII. 914/23 sledi, da bi g. Ivan Urek moral biti vsled njegovega duševnega stanja postavljen pod skrbstvo, ker bi sicer do njegove oprostitve ne moglo priti.

Po členu 11. in 12. volivnega zakona ne morejo biti narodni poslanci oni, ki se nahajajo pod skrbstvom.

Resnica je, da gospod Ivan Urek ni postavljen pod skrbstvo, ali je ravno tako jasno, da bi moral biti postavljen pod skrbstvo, da torej zgolj formaliteta postavljenja pod skrbstvo ni izvedena.

Zakon se mora topogledno zmiselno interpretirati in ne samo doslovno in to tem bolj, ker je v nekem slučaju bil razveljavljen mandat narodnega poslanca, kateremu je zgolj nekaj mesecev manjkalo do po zakonu formalno zahtevane starosti 30 let.

Pomanjkanje starosti gotovo ni nič v primeri s pomanjkanjem duševnega ravnotežja narodnega poslanca. Vsled tega

predlagamo,

da se poslaniški mandat gospoda Ivana Ureka uniči, mesto njega pa pozove v narodno skupščino njegov namestnik.

V Belgradu, 14. oktobra 1927.

Dr. Jakob Hodžar s. r.
Dr. Josip Hohnjec s. r.

Občinske volitve v ČSR.

ČEŠKA LJUDSKA STRANKA OBDRŽALA POZICIJE, SLOVAŠKA LJUDSKA STRANKA NEKAJ NAZADOVALA. — PRAGO OBDRŽALI ČEŠKI SOCIALISTI. — DR. BAXA NAJBRŽE OSTANE.

v Praga, 17. okt. (Izv.) Kolikor se doslej more pregledati rezultat včerajšnjih občinskih volitev v 6780 občinah, si je socialistična stranka priborila prirastek, če tudi majhen. Padec komunistov je izostal. Nacionalni demokrati z dr. Kramarjem so se slabo odrezali, posebno v Pragi. Uspeh so imeli češki nacionalni socialisti, ki so v Pragi s 96.000 glasovi najmočnejša stranka, vendar pa so dobili 8000 glasov manj kakor pri zadnjih parlamentarnih volitvah. Stranka slovaških nacionalnih socialistov je dr. Stribrnemu odvzela nad 11 tisoč glasov. Češka Ljudska stranka se je vzdržala. Češki agrarci so menda na Slovaškem pridobili glasove. Slab uspeh je imela slovaška Ljudska stranka Hlinke, ki je morala prepustiti mandate slovaškemu agrarcu Hodži in madjarskim krščanskim socialcem. Del stranke je izjavil, da noče sodelovati pri opustitvi stališča avtonomije. Nemškomeščanski vladni blok se je v glavnem obdržal, majhne izgube so imeli nemški krščanski socialci. Odprava volivne pravice vojaštva je na izid volitev vplivala. Politična slika volitev bo jasna še le potem, ko bo na razpolago izid volitev v približno 5800 agrarnih občinah. V novem praškem občinskem svetu bo 54 socialistom stalo nasproti 46 meščanskih članov. Izvolitev dr. Baxa za primatorja bo menda še le potem gotova, če dobi glasove Stribrnega, dočim bi bila kandidatura meščanskega primatorja le tedaj uspešna, če dobi 4 nemške glasove. Volitve so se vršile v splošnem miru, samo pred poslopjem »Narodnih Listov« je prišlo do nemirov med narodnimi demokrati in nacionalnimi socialisti, da je policija morala delati red.

Kralj Boris se le poroči z Giovanno.

v Sofija, 17. okt. (Izv.) Kakor se tu odločno trdi, je zaroka kralja Borisa z italijansko princesinjo Giovanno izvršeno dejstvo ter se bo takoj po vrnitvi kralja razglasila. Z oficijelne strani se potrdilo te vesti ne more dobiti. Samo toliko se priznava, da prideta v poštev princesinja Giovanna in švedska princesinja Marta. Posebna važnost se polaga avdienci kralja pri papežu, v kateri je kralj Boris pristal na to, da bodo smeli otroci iz zakona z Italijanko pripadati grškokatoliški cerkvi.

Francija mora biti gospodar v svoji hiši.

v Pariz, 17. okt. (Izv.) Ministrski predsednik Poincare je imel včeraj pri odkritju spomenika padlim v Bar Le Duc velik političen govor, v katerem je izvajal: Želimo, da bi bila Francija gospodar v svoji hiši in da od Flandrije do Pirenejev, od Alzacije do Bretanje noben inozemski vpliv ne bo omajal njene suverenitete in da notranji spori v nobenem slučaju ne bodo prekoračili nacionalnega okvira. Po vojni smo svojo vojsko znižali in vojaško službo skrajšali, da dokažemo, da smo v okviru svoje varnosti pripravljeni, dati zgled razorožitve.

Mussolini govori.

v Rim, 17. okt. (Izv.) Mussolini je danes v ministrskem svetu govoril o notranjem položaju Italije, ki ne daje nikjer povoda za pritožbe. Omenjal je uspešno znižanje najemnin in izjavil glede brezposelnosti, da je ukrenjeno potrebno, da gotove mere ne bo prekoračila. Letošnja proslava pohoda v Rim se bo kot zaključek prvega petletja režima vršila posebno slovesno in bo imela politično-vojaški značaj. Da pa se ne izgubi en delavni dan, se bo vršila proslava v nedeljo 30. oktobra, dan zmage pa 6. novembra. Po 6. novembru pa so do nadaljnjega prepovedane vse ceremonije, manifestacije, posvečenja, jubileji, stoletnice in slavnostni govori, da se ne izgubi čas in da se prebivalstvo ne utrudi. Poročilo finančnega ministra je poudarjalo trdno voljo vlade, da vztraja pri svoji dosedanji denarni politiki. Prodajalcem živil pretijo stroge kazni, če se bodo še dalje branili, prilagoditi cene stanju lire. Trem razredom nižjih uradnikov se črta draginjska doklada, uradnikom, katerih doklade so že v plači, pa se zmanjša plača za 30 lir. Tudi umirovljencem se bo toliko odtrgalo. Uradniški proračun, ki znaša 8 miljard, se bo s tem znižal za 200 milijonov lir.

Sahovski turnir v Londonu.

v London, 17. okt. (Izv.) Peto kolo mednarodnega šahovskega turnirja je imelo sledeči uspeh: Bürger — Colle je remis, Bogoljubov je sijajno zmagal proti Wintru, Marchall — Tartakower remis, Niemcović je premagal Thomasa, partiji Vidmar — Yates in Fairhurst — Rhetis sta prekinjeni. Vesečo partijo iz 4. kola Thomas — Tartakower je dobil slednji. Stanje je sledeče: Bogoljubov in Niemcović 3 (1), Marchall 3, Tartakower in Rhetis 2½ (1), Vinter 2½, Vidmar 2 (1), Colle 1½ (2), Yates 1 (3), Bürger (1 (2), Fairhurst 1 (1), Thomas 0.

v London, 17. okt. (Izv.) V šestem kolu je prišel na prvo mesto Tartakower, ker je zmagal Bogoljubova, Niemcović je zgubil proti Marchallu, Rhetis je zmagal nad Bürgerjem, Colle je zgubil proti Thomasu, Yates — Winter remis. Partija Vidmar — Fairhurst je še viseča, beli ima boljšo pozicijo. Stanje: Tartakower 4½, Marchall in Niemcović 4, Rhetis 3½ (1), Bogoljubov 3 (1), Winter 3, Vidmar 2 (2), Colle 2 (1), Yates 1½ (3), Bürger 1½, Fairhurst in Thomas 1.

CAPABLANCA — ALJEHIN.

Newyork, 17. okt. (Izv.) Petnajsta partija med Capablanco in Aljehinom je po 30. potezi remis. Doslej ima Aljehin 3, Capablanca 2 točki, 10 partij pa je remis.

ZA JESEN IN ZIMO
kupujte Vaša oblačila pri znani, strogo solidni tvrdki
Jos. Rojina, Ljubljana, Aleksandrova cesta 3.

Gospodarstvo

Nemško-jugoslovanska trgovina.

DELEŽ REPARACIJSKIH DOBAV.

Zaradi nedavno sklenjene trgovinske pogodbe med našo državo in Nemčijo so interesantni podatki o nemški trgovini z našo državo, ki so ravnokar objavljeni za prvo polovico t. l. Uvoz v Nemčijo iz naše države je znašal po nemški statistiki 89 milijonov mark napram 34.7 milijona v prvi polovici lani. Največ je uvažala Nemčija: baker 4.8 milijona mark, klajno žito 4.7, sadje 4, les 2.3. kože 1.6 milijona mark. Navedeni predmeti tvorijo 44.6% celokupnega uvoza Nemčije iz Jugoslavije.

Na drugi strani je znašal izvoz Nemčije v Jugoslavijo v prvi polovici letos 81.2 milijona mark napram 88.8 milijona mark v prvi polovici lani. Glavni predmeti izvoza Nemčije v Jugoslavijo so bili sledeči (v milijonih mark): tekstilije 5.7, od tega bombažne tkanine 3, volnene tkanine 0.4, konfekcija 1.2; železarski produkti 4.8, od tega železniški material 4.3; barve in kemikalije 4.2; stroji razen električnih 3.5; električni stroji 1.3, itd.

Zanimivi so nadalje nemški podatki o reparacijskih dobavah v prvi polovici letos, katerih naša uvozna statistika ne navaja. Skupno je znašal nemški izvoz reparacijskih dobav 257.1 milijona mark ali 5.4% vsega nemškega izvoza. Jugoslavija je dobila teh dobav za 17.36 milijona mark, kar predstavlja 55.6% vsega izvoza v prostem blagovnem prometu. Zlasti velike so reparacijske dobave Franciji ter Estonski 246, oz. 124% količine prostega izvoza. Med reparacijskimi dobavami so sledeči predmeti: pohištvo in drugi leseni predmeti 1.1 milijona mark, železni predmeti 3.9, stroji 3.6, električni stroji, električni predmeti 4.8 milijona mark.

Hmeljarjem v vednost, hmeljarskemu društvu v album.

Županstva v Savinjski dolini so pred kratkim prejela od okrajnih glavarstev sledeči dopis:

»Ministrstvo za poljedestvo in vode je zvedelo, da hmeljarsko društvo s sedežem v Žalcu sabotira (omalovažuje) napredovanje hmeljarstva v Sloveniji.

Današnje stanje hmeljarskega društva ne odgovarja več modernim potrebam hmeljarstva in ne bode več možno voditi hmeljarstvo Slovenije v težkih kritičnih dobah, ki so že na vidiku za hmeljarstvo in to vsled povečanih hmeljskih nasadov na evropskem kontinentu.

Ministrstvo želi, da se strnejo vsa društva kmetovalcev, kojih cilj je, da podpirajo svoje člane v borbi nastopajoče konkurence za boljši pridelek in prodajo proizvedenih produktov.

Hmeljarsko društvo za Slovenijo ne samo, da ne deluje v tem smislu, ono celo omalovažujejo delovanje višjih hmetijskih oblasti, da celo ministrstva.

Z ozirom na to ne bode niti kmetijsko ministrstvo, niti podrejeni kmetijski organi v bodoče z upravo hmeljarskega društva za Slovenijo v nobenem pogledu sodelovali.

Veled tega opozarjamo kmetovalce, hmeljarje na ta ministrski odlok, ter jim priporočam, da v svojem lastnem interesu razčistijo vprašanje delovanja, organizacije in reprezentacije hmeljarskega društva za Slovenijo.«

Komentar k predstoječemu dopisu menda ni potreben. Pripomniti bi bilo le še, da vodijo Hmeljarsko društvo v Žalcu najizrazitejši pristaši SDS kot Roblek, Pikl, Kukec et consortes!

Pošljite naročnino!

K carinski politiki.

Na ženevski svetovni gospodarski konferenci se je delala velika propaganda za gospodarsko zbližanje vseh evropskih držav ter za odpravo gospodarskega nacionalizma.

Tako je v teoriji. V praksi se pa kaže to v popolnoma drugi luči. Tako vidimo države, katere se zavzemajo za idealizem odprave carinskih mej, da zvišujejo istočasno carino za vse panoge.

Ravno sedaj je sklenila Avstrija zvišanje carine na vse poljedelske pridelke: moko, žito, meso, živino, jajca, perutnino itd. Zamišljeno zvišanje carine je v primeri z dosedanjo znatno višje, ter bodo s tem znatno pomagali avstrijskemu agrarnemu gospodarstvu. V kompenzacijo industriji se bo znatno zvišala carina tudi na industrijske produkte kakor n. pr. uvoz avtomobilov iz Francije in drugod itd. Ne glede na predvideno zvišanje carine na industrijske produkte, so v Avstriji sedaj isti zavarovani v toliki meri, da popolnoma obvladujejo domači trg, ter omogočajo podjetjem dober razvoj. To svojo dobro pozicijo izkorišča Avstrija pri nas, ter prodaja svoje izdelke po tako nizkih cenah tako dolgo, da primora našo domačo industrijo, da preneha z obratovanjem. Primer te avstrijske prakse navajamo v industriji lesnih vijakov (Holzschrauben). Ta industrija je v Avstriji s carino zelo močno zaščitena in kartelizirana, poleg tega pa dobiva izvozne premije. V naši državi prodaja svoje izdelke več kakor za polovico ceneje z namenom, da uniči domačo industrijo.

»Dumping« premije so na ženevski konferenci označene kot pravemu trgovstvu nasprotujoče. Vkljub temu se ta uničujoči boj od avstrijske industrije brezobzirno izvaja. Od naše vlade se mora s povdarkom zahtevati, da ob priliki revizije trgovinske pogodbe popravi ta nedostatek, ki je že cela 3 leta v škodo države in domače industrije, ne samo s primernim zvišanjem carine, marveč tudi s prepovedjo prodaje na našem trgu, ako bi se pokazalo, da je namen inozemstva uničiti našo industrijo.

Zavarovanje naše industrije je mogoče, da se zviša carina na višino, kakor jo imajo sosedne države, ter končno z uvozno prepovedjo, če bi se pokazali znaki »dumpinga«.

Misel, da bi se s tem obremenil domači konsument, je iluzorna, ker izvaja inozemska kartelirana industrija »dumping« samo toliko časa, da prisili našo industrijo, da preneha z obratovanjem. Kakor hitro bo ta cilj dosežen ter uničena domača industrija kot konkurent, bo zvišala cene na nivo, ki se ji bo zdel primeren.

Kakor omenjeno, gre samo za predhodno znižanje cen, končno pa bo z občutnim zvišanjem prizadet seveda le domači konsument in industrijalec.

Jačanje domače industrije ima tudi pomen iz ozira neodvisnosti od inozemstva, kar je važno tudi z ozirom na narodno obrambo, zaposlitev domačega delavstva, zvišanje davčne moči domače industrije, torej državnega dohodka. Predstavniki naše države so bili v tem oziru preveč zaupljivi, ter doživljamo danes vedno nova razočaranja, ker se vsak skuša zabarikadirati; n. pr. carinski zaščiti Italije sledi sedaj Avstrija. Dopustilo se je, da je med tem, ko so delale druge države programe za bodočnost, propadla polovica domače industrije ter nam sosedje sedaj obetajo novo zvišanje carine na vse naše poljedelske pridelke! Ako nočemo doživeti še slabših časov, ozrimo se po sosedih, ter pomagajmo tam, kjer še kaj imamo, da si ustvarimo aktivno državno gospodarstvo.

Danes ko se delajo našim poljedelskim produktom težave pri uvozu v tuje države, imamo dokaz, da je treba v državi ustvariti tudi močno industrijo, katera bi bila najboljši konsument našega poljedelstva.

* * *

Konkurz je razglašen o imovini Efektne banke M. Jankole, družbe z o. z. v Ljubljani. Konk. komisar sodn. svetnik Jos. Janša, upr. mase dr. Josip Sajovic ml. (prvi zbor upnikov 28. okt., oglas. rok do 1. dec., ugotov. narok 20. dec.).

Iz Centrale industrijskih korporacij. Glavno tajništvo Centrale industrijskih korporacij je vprašalo vse svoje člane o umestnosti občnega zbora in o vprašanjih, ki bi se na tem občnem zboru razpravljala.

Devizni trg. Novo posojilo Poljske v znesku 90 milijonov dolarjev bo služilo predvsem za stabilizacijo poljskega zlata. Poljska se zadnji dve leti zelo trudi urediti svoje valutarne razmere, kar se ji bo s tem posojilom gotovo posrečilo. Med ukrepi za sanacijo valute je na prvem mestu omeniti uvozne prepovedi, ki so zelo izboljšale trgovinsko bilanco. — Iz Carigrada poročajo, da namerava Turčija svoj funt definitivno stabilizirati v letu 1928. na sedanji bazi.

Italijanska zunanja trgovina v septembru. V septembru t. l. je znašal uvoz v Italijo 1139 milijonov lir, izvoz pa 1168 milijonov; bilanca je torej aktivna za 29 milijonov, lani v septembru pa je bila pasivna za 57 milijonov lir.

Iz Londona javljajo, da bo uveljavljena v Palestini s 1. novembrom t. l. nova valuta, o kateri smo že poročali. Nova valuta bazira na angleškem funtu, vendar bo razdeljena na tisočinke. S tem odpade stara valuta, tudi naslonjena na angleški funt in ki je bila razdeljena na 100 piastrov.

Naraščajoča važnost Rusije na svetovnem žitnem trgu. V kampanji 1926 in 1927, ki neha s 1. avgustom letos, je znašal delež Rusije na svetovnem izvozu žita 8.3 odst. napram 8.7 odst. v 1925—1926, 1.05 odst. v 1924—1925 (slaba letina) ter 27.8 odst. pred vojno. Nadalje je znašal odstotni delež Rusije pri evropskem uvozu (v oklepajih predvojni delež): pšenica 9.8 (25.6), rž 30.9 (34), ječmen 14.9 (64), oves — (34.3), koruza 3.1 (12.1). Najboljši odjemalec ruskega žita je Nemčija, kateri sledi Holandija.

Borza

17. oktobra 1927.

DENAR.

Na današnji borzi razen v devizi Berlin ni bilo izprememb. Berlin je bil nadalje čvrst in je bil v Ljubljani zaključen po 13.55 in 13.56. Praga in Newyork sta bila v Belgradu za 5 par cenejša kakor v Ljubljani in Zagrebu. Promet je bil srednji, Narodna banka je intervenirala v devizah Curih, Dunaj in London.

Ljubljana. Devize: Berlin 13.5393—13.5693 (13.56, 13.55), Curih 10.94—10.97 (10.955), Dunaj 800—803 (8.015), London 276.30—277.10 (276.70), Newyork 56.65—56.85 (56.75), Praga 168—168.80 (168.40), Trst 309.5—311.5 (310.5).

Zagreb. Berlin 13.545—13.575, Curih 10.94—10.97, Dunaj 800—803, London 276.30—277.10, Newyork 56.64—56.84, Praga 167.99—168.79, Trst 309.75—311.75.

Belgrad. Berlin 13.54—13.57, Budimpešta 9.93—9.96, Curih 10.94—10.97, Dunaj 799.7—802.7, London 276.40—277.20, Newyork 56.60—56.80, Pariz 222.40—224.40, Praga 167.90—168.70, Trst 309.5—311.5.

Curih. Belgrad 9.1375, Berlin 123.79, Bukarešt 3.24, Dunaj 73.19, London 25.2525, Newyork 518.5, Pariz 20.355, Praga 15.37, Trst 28.34, Sofija 3.76, Varšava 58.20.

Dunaj. Devize: Belgrad 1247.75, Kodanj 189.87, London 34.49625, Milan 38.72, Newyork 708.4, Pariz 27.80625, Varšava 79.44. — Valute: dolarji 706.75, dinar 1243, češkoslovaška krona 2098.5.

Praga. Devize: Lira 184.5, Belgrad 59.45, Pariz 132.5, London 164.35, Newyork 33.745.

Dinar: Newyork 176.15, Berlin 7.375, London 276.50.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

V Ljubljani zaključeno inv. pos. 84.5. V Zagrebu tendenca za drž. papirje slaba, razen za vojno odškodnino, ki se je držala. Ljublj. kred. zaključena po 138; v Belgradu drž. papirji čvrsti. Na Dunaju padla Kranj. ind. na 49, Ruše pa narasle na 39.

Ljubljana. 7% invest. posoj. zaklj. 84.5, Celjska 164 den., Ljublj. kreditna 138 den., Praštedilna 850 den., Kred. zavod 160 den., Vevče 138 den., Ruše 260—270, Stavbna 56 den., Šešir 101 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 84—84.25, agrari 54.5, vojna odškodnina 402.5—408, okt. 408 bl., dec. 407.5—408, Hrv. esk. 91, Hipobanka 55—56, Jugobanka 91, Praštediona 855—860, Ljublj. kreditna zaklj. 135, Šećerana 600, Drava 585, Slavonija 15.5—16, Trbovlje 480—490, Vevče 138—135.

Belgrad. Izvozna banka 1230, Narodna banka 5150, Belgrajska zadruga 5100, vojna odškodnina oktober 403.25—403.75. dec. 408.5—412.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 83.1, Hrv. esk. 10.95, Alpine 50.6, Greinitz 5.6, Leykam 12, Trbovlje 61.75, Kranjska industr. 49.11, Ruše 39, Gutmann 29, Mundus 174.

BLAGO:

Ljubljana. Les: smrekove deske 25, 30, 40, 50 mm, 4 m. od 16 cm naprej I. II., večina I. f. v. meja 1 vag. po 630, deske smreka-jelka, III., od 10 cm naprej, f. v. n. p. 4 vag. po 340, deske smreka-jelka 13 mm, 1—4 m, na strani obrobljenih, f. v. namembna postaja 2 vag. za 1000 kg po 60 Din, trami merk. 3/4, 4/4, 6/4, 8/7 f. v. n. p. 1 vag. po 250, hrast. drva okroglice, od 8—12 cm f. v. meja 1 vag. po 21; zaklj. 9 vag. Tend. živahnejša. — Dež. pridelki (vse samo ponudbe, slov. post., plač. 30 dni, dobava prompt, ml. tar.): pšenica 78-79 kg 2% bačka 340.5—342.5, za nov. 350—252.5, sr. 337—339, slav. 334—338, koruza bč. nav. vozn. 245—250, 240—245, moka 0 g plač. po prejemu vag. blago 490; zaklj. —, tend. mirna.

Novi Sad. Pšenica 78-79 kg 2%: bč. 290—295, bn. 285—290, sr. 285—290; rž bč. 72 kg 2% 280—290; oves: bč. 205—215; ječmen: bč. in sr. 65-66 kg 255—260, bč. 68-69 kg 270—275; koruza: bč. 192.5—195, 12 182.5—185, 3—4 227.5—230, bč. bela 3—4 200—205, sr. 12—1 182.5—185, sr. suš. 194—195; fižol bč. in sr. beli 350—360; moka bč.: 0.g 415—4125, 2 395—405, 5 370—380, 6 315—325, 7 270—280, 8 200—205; otrobi: bč. sr. slav. 170—175. — Tendenca: neizpr. — Promet: 3 pšenice, 5 ovsa, 35 koruze in 6 moke, skupaj 49 vag.

Dunaj, 17. okt. Tendenca v poslovanju s pšenico in ržjo neizpremenjena. Pšenica Wiener Boden notira 39—40, marchfeldska 38.75—39.25, rž Wiener Boden 38.25—38.75, češkosl. oves za šiling dražji: 30.50—31.

Budimpešta, 17. okt. Tendenca v splošnem čvrsta; uradno notirajo: pšenica okt. 30.18, 30.30, zaklj. 30.28—30.30, marec 32.36, 32.50, zaklj. 32.46—32.48; rž okt. 29, 29.30, zaklj. 29.26—29.28, marec 30.18, 30.34, zaklj. 30.28—30.30; koruza maj 24.76, 24.94, zaklj. 24.96—25.

Chicago, 17. okt. Današnji trg pšenice se je otvoril v vzdržani tendenci: pšenica dec. 131.25, marec 134, koruza je kazala isto tako vzdržano tendenco, dec. 85.58, marec 89.375, rž se je otvorila s čvrsto tendenco dec. 97.12, marec 103, oves dec. 46.45, marec 48.25.

Naročajte „Slovenca"!

Poizvedovanja

Izgubila se je rjava ročna torbica z denarnico in ključi na poti Nunska ulica po Gradišču. Pošten najditelj se prosi, da jo odda proti nagradi v trgovini Pavlin, Gradišče.

Dežnik se je našel v Komenskega ulici. Dobi se Komenskega ul. 21.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 17. oktobra 1927. Višina barometra 308·8 m

Opazovanja kraj	čas	Barometer	Toplota v C°	Rel. vlaga v %	Veter in brzina v m	Oblačnost 0—10	Vrsta padavin ob opazovanju	Vrsta padavin v mm do 7h	Najvišja temp.	Najnižja temp.
Ljubljana	8	758·6	10·8	99	mirno	10	dež	15·7	14·6	9·9
Maribor		759·1	9·0	99	mirno	10	dež	5	11	8
Zagreb		758·6	10·0	99	W 4	10	dež	0·7	12	9
Belgrad	8	758·9	17·0	78	S 6	7	dež	3	16	12
Sarajevo		759·3	15·0	83	mirno	1	dež	12	14	13
Skoplje		763·5	15·0	94	mirno	8	dež	5	20	13
Dubrovnik		761·9	19·0	85	S 5	9	dež	4	16	11
Split	7	58·8	19·0	81	ESE 10	1	dež	5	19	18
Praga		758·9	1·0	—	SSW 4	10	dež	3	11	1

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Barometer je reduciran na morsko gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Dunajska vremenska napoved za 18. oktober: Milo vreme, precej izpremenljivo, oblačno, lahen dež ni izključen.

Mark Twain:

Kraljevič in siromak. 40

Pravljica za mlade ljudi vsake starosti.

Iz angleščine prevel: Jos. Poljanec.

Tem besedam je sledil divji krohot, deloma vsled posmeha, deloma pa od veselja nad tako izborno šalo. Kralj je bil užaljen in je rekel osorno:

»Neolikani potepini, ali tako priznate kraljevi dar, ki sem ga obljubil?«

Te besede je izrekel s srditim glasom in ves razpaljen, a so se izgubile v viharju smeha in porogljivih vzklikov. Hobs je nekajkrat poskusil prekričati vrišč in naposled se mu je vendarle posrečilo in rekel je:

»Tovariši, moj sin je, velik sanjač, trap in močno nor — ne zmenite se za to, da misli, da je kralj.«

»V resnici sem kralj,« je odvrnil Edvard obrnivši se proti njemu, »kakor boš na svojo žalost še doznal, ko pride pravi čas. Sam si priznal, da si umoril človeka — visel boš zavoljo tega.«

»Izdati me hočeš? Ti? Ako položim roko nate.«

»Kar tiho!« se je oglasil močni glavar, ki je pravočasno posegel vmes, da je rešil kralja, in potrdil svoje besede z udarcem s pestjo, ki je podrl Hobsa na tla, »ali nimaš nobenega spoštovanja pred kralji in glavarji? Ako me še enkrat tako razžališ, te sam obesim.« Nato pa se je obrnil proti kralju rekoč: »Ne smeš groziti tovarišem, fante, in brzdati moraš jezik, da ne boš kje drugje kaj hudega zinil. Bodi kralj, ako ti je v zmešani pameti ljubo, ampak ne škoduj nikomur s tem. Opusti naslov, ki si ga nadevlješ — to je veleizdajstvo; dasi utegnemo v nekaterih malenkostnih ozirih biti hudobni in slabi, vseeno ga ni med nami, ki bi bil tako podel, da bi bil izdajalec svojega kralja. V tem pogledu so naša srca zvesta in udana. Poglej, če ne govorim resnice. Pokonci vsi — in vsi zakličimo: Živijo Edvard, kralj angleški!«

»Živijo Edvard, kralj angleški!«

Pestra družba se je tako viharno in gromko odzvala njegovemu pozivu, da se je ves razpadajoči skedenj tresel. Obraz malega kralja se je za hip razvedril in rahlo je nagnil glavo in rekel resnobno preprosto:

»Hvala vam, dobro moje ljudstvo!«

Ta nepričakovani uspeh je vzbudil med družbo tako veselost, da so se kar zvijali od smeha. Ko je čez nekaj časa nastal zopet majhen mir, je rekel glavar odločno, a vseeno precej dobrodušno:

»Pusti to, pobič, ni pametno niti varno. Ravnaj po svoji bujni domišljiji, samo izberi si drug naslov!«

Nek klepar je pri teh besedah na ves glas nasvetoval:

»Živijo Fičfirič Prvi, kralj rojenih norcev!«

Ta naslov se ga je na mah prijel; vsa grla so se odzvala in vzdignilo se je gromovito vzklikanje:

»Živijo Fičfirič Prvi, kralj rojenih norcev!« in tem klicem je sledilo glasno vpitje, žvižganje in krohot.

»Odpeljite ga in kronajte!«

»Dajte mu kraljevo opravo!«

»Pa žezlo!«

»In prestol po vrhu!«

Taki in nešteti drugi klici so se glasili vse vprek, in preden je uboga mala žrtva mogla priti do sape, so ga kronali s pločevinastim loncem, ga oblekli v razcapano odejo, ga posadili na sod in mu dali kleparsko varilno železo v roke. Nato so se vsi spustili okoli njega na kolena, ga obsuli s porogljivimi prošnjami in zasmehljivimi tožbami ter si z umazanimi, raztrganimi rokavi in predpasniki otirali solze z oči vzklikajoč:

»Bodi nam naklonjen in milostiv, dobri kralj!«

»Ne teptaj svojih črvov, ki te milo prosijo, presvitlo veličanstvo!«

»Imej usmiljenje s svojimi sužnji, potolaži jih s tem, da jih brneš s kraljevo nogo!«

»Vzradosti nas in nas ogrej s svojo milostno toploto, plamteče solnce vladarstva!«

»Posveti nam tla s tem, da se jih dotakneš s svojo nogo, da bomo mogli uživati nesnago in postali s tem plemeniti!«

»Blagovoli nas opljuvati, gospod, da bodo še otroci naših otrok lahko pripovedovali, kako si se ponižal, in da bodo ponosni in srečni na vekomaj!«

Najbolj pa se je odrezal šaljivi klepar, ki je odnesel venec zmage. Pokleknil je, kakor da bi hotel poljubiti kralju nogo, a kralj ga je jezno sunil. Nato je stopil od enega do drugega in prosil koščka cunje, da bi si jo prilepil čez ono mesto svojega obraza, ki se ga je dotaknila kraljeva noga rekoč, da ga mora obvarovati pred dotiko s preprostim zrakom in da si bo naredil lepo premoženje s tem, da se bo podal na veliko cesto in kazal dotično mesto mimogredočim po sto šilingov za en pogled. Pri tem je zbijal take norčije, da ga je zavidala in občudovala vsa garjeva druhal.

Solze sramote in jeze so zalile oči malega vladarja in v srcu se mu je porodila misel: »Ako bi jim storil veliko krivico, bi ne mogli biti bolj okrutni — ampak jaz jim nisem hotel drugega kot dobro — sedaj pa tako ravnajo z menoj!«

Osemnajsto poglavje.

Kraljevič pri potepuhih.

Ob rani zori so potepuhi vstali in odrinili na svojo pot. Nebo je bilo oblačno, pokrajina se je položno nižala in zrak je bil zimsko mrzleč. Vsa veselost prejšnjega dne je izginila. Nekateri so mrko molčali, drugi so bili razdražljivi in godrnjavi, nikdo ni bil dobre volje, vsi pa so bili žejni.

LJUDSKA KNJIŽNICA iz založništva Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani: 23. zvezek: A. Marby, Hanka. Ljubiško-srbska povest. 22 Din, vez. 32 Din. — 24. zvezek: A. Marby, Hči cesarja Montezume. Din 30, vez. Din 42. — 25. zvezek. Haggard, Hči cesarja. 14 Din, 14 Din. vez. 22 Din. — 27. zvezek: Pregelj. Otroci solnca. Din 24. vez. Din 32.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1·50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo više. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo!

Zastonj dobite danes žal prav malo ali nič, vendar pa morete že za znesek **3 Din** naročiti **mali** oglas za Slovenca, ako ne obsega nad 6 besedi. — Malo večji oglasi od 5 Din dalje. Več o tem pove cenik za oglase, ki ga brezplačno pošlje vsakomur upravništvo

Službe iščejo

Državni uradnik
reduciran, oženj., z otrokom, prosi v sili, da ga kdo sprejme v službo. Verziran je v vseh pisar. poslih ter vešč strojepisja. — Adresa v upravi.

Proste službe

VRTNARJA
oženjenega, ki se razume na sadje in čebele, iščem. Dobi lepo stanovanje in zemljišče v lepem kraju Slovenije. Ponudbe pod **št. 8199** na upravo lista.

KROJAŠKEGA POMOČNIKA
za fino delo, velike kose, sprejme v trajno službo **Anton Vrhovec**, krojač, **Dravlje št. 60.** 8223

PRODAJALKO
za trgov. z meš. blagom, samo dobro računarico, takoj sprejmem. Ponudbe s prepisi spričeval upravi »Slovenca« pod šifro **»Prodajalka« št. 8163.**

Pekovski VAJENEC
močan ter poštenih kmetskih staršev, se sprejme po dogovoru. Franc Zavodnik, pekarna, Ljubljana, Florijanska ul. 29.

Stanovanja

Stanovanje
v sredini mesta dobi s **1. nov.**, kdor dá brezobrestno posojilo. Ponudbe na upravo Slovenca« pod **»Ugodno stanovanje«.**

Soliden gospod
z lastno posteljnino, išče sobo v centru mesta. - Ponudbe pod **300 Din** na upravo »Slovenca«.

PRAZNO SOBO
iščeta dve starejši gospodični v bližini sodnije. Ponudbe na upravo pod šifro: **»Prenočišče« 8263.**

V najem

Odda se v sredini mesta
suh lokal
na dvorišču (50 m²), podstrešje in več kleti. — Naslov v upravi **št. 8118.**

KAVARNA in RESTAVRACIJA
v mestu na Štajerskem, na prometnem kraju, se odda v najem z odkupom inventarja pod zelo ugod. pogoji. - Ponudbe upravi lista v Mariboru **št. 320.**

Kdo kupi?

MOŠKI ČEVLJI
zimski, še dobro ohranjeni, št. 41, poceni naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« v Mariboru.

Krava s teletom
dobra mlekarica, je naprodaj **v Streliški ul. 29.**

Kdo proda?

Vsakovrstno
zlato kupuje
po najvišjih cenah **Gerne, juvelir,** Ljubljana Wolfova ulica štev. 3

Pianino
ali kratek **KLAVIR**, dobro ohranjen, kupim. — Ponudbe upravi **št. 8272.**

Kupim GLOBUS
večji, dobro ohran. - Naslov v upravi v Mariboru.

RAZPISUJEMO
dobavo 12 komadov borovih dreves
in 100 žaganih pragov - Ponudbe je vložiti do 25. okt. t. l. Natančnejši pogoji se izvejo pri **Direkciji drž. rudnika Zabukovca** — pošta Griže.

Naša obrt

Posnemalniki
za mleko in plahte za vozove in konje
pri znani domači narodni tvrdki **FR. STUPICA — Ljublj., Gosposvetska 1.**

Budilke
F. Čuden
Ljubljana
Prešernova 1

ABONENTI
dobijo prav dober **obed in večerjo** za Din 78.50 na teden. - Restavracija pri **»Zvezdi« — Maribor,** Pod mostom 11 (pri drž. mostu).

Lanene tropine
in druga krmila
nudi najceneje
A. VOLK, LJUBLJANA
Resljeva cesta 24,
veletrgovina žita in mlevskih zdelkov.

POPRAVILA
Mehanik IVAN LEGAT
specijalist za pisarniške stroje
Maribor, Vetrinjska ul. 30
Telefon int. 434.

Železne peči
in štedilniki
pri znani domači narodni tvrdki **FR. STUPICA — Ljubljana, Gosposvet. 1.**

Fijakarsko podjetje
obstoječe iz treh kompl. oprem, s 3 številkami, 2 rezervn. konjema, rezerv. faeton, 2 sani itd., se zaradi bolezni proda za **65.000 Din.** — Pismena vprašanja na: **Berhmann, Zagreb,** Vlaška ulica 101.

MIZARJI
vezane plošče (Sperrplatten), jelševe, lepo suhe, dobavlja najceneje **Ig. Repše, Ljubljana,** Tesarska ulica št. 6. 8250

Inserirajte v „Slovencu"!

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

Italijansko - slovenski slovar
Nad 40.000 besed z bogato frazeologijo in kratkim imenikom krstnih in zemljepisnih imen. **Dr. Josip Valjavec.** Cena vez. Din 70·—

Slovensko - italijanski slovar
Dr. Josip Valjavec. Cena vez. Din 65·—

„Juniper" zeleno francosko žganje je najboljše sredstvo proti revmatizmu, glavobolu, zobobolu, trganju, želodčnim boleznim, daje apetit itd. - Dobi se v vsaki lekarni, drogeriji in trgovini. - Trgovci zahtevajte engros cene. - Glavna zaloga:
Vitomir Dolinšek, agentura „Juniper".
Celje, Gosposka ulica 26.

Nova velika, lepa povest
iz našega domačega življenja

V goliških plazovih

Spisal Slavko Savinšek.

Povest se godi v enem najlepših delov Slovenije, na Golici in v gorah od Kepe do Stola ter na pobočju in v dolinah, na kranjski in koroški strani teh gor. — Osebe v tej povesti so naši kmetje, ki se bore za svoj obstanek in kruh z zemljo, financarji, viharji in plazovi. Glavna junakinja v zgodbi je Hribarjeva Cilka v svoji neomajni poštenosti, zvesti ljubezni, nežni dobrosrčnosti in neklonljivi odločnosti. — Vsa naša nepokvarjena mladenka. Povest je začela ravnokar izhajati v tedniku ***Domoljubu.*** *Krasilo jo bo blizu 30 izvirnih slik. Kdor jo hoče od začetka brati, naj takoj naroči „Domoljuba", ki stane do konca tekočega leta samo* ***10 Din.*** *Naroča se pri upravi v Ljubljani.*

Popolnoma varno naložite svoj denar v

Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. z o. z.
na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«.
Hranilne vloge se obrestujejo
najugodnejše.
Varnost nudijo lastna palača, nadpolovica delnic hotela »Uniona«, hiše in zemljišča. Krediti v tekočem računu. Posojila proti poroštvu, vknjižbi na posestva itd. Denar se naloži lahko tudi po poštnih položnicah.

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš srčno ljubljeni soprog, oče in stari oče, gospod

Valentin Šubic

posestnik, podobar in poštni ekspeditor v pokoju

danes dne 17. oktobra ob 3 popoldne po dolgi in mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika se bo vršil v sredo ob 10 dopoldne iz hiše žalosti na farno pokopališče.

Poljane nad Škofjo Loko, dne 17. oktobra 1927.

MARIJA, žena. - CIRIL, MAKS, IVAN, sinovi. - MICI, ALBINA, hčeri. - DORE GOSTIČ, zet. - MIRA, ANA, snahi. - BRANKO, JANEZ, IVO, SLAVKO, MARTA, vnuki in vnukinje.

Sedmi natis velike izdaje

Slovenska kuharica

Priredila S. M. Felicita Kalinšek

Vsestransko spopolnjena izdaja z mnogimi slikami v besedilu in 33 umetniškimi prilogami v naravnih barvah (193 barvanih slik). Elegantno vezana 160 Din.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Sukno-double kamgarn
za moške obleke, velika izbira ugodne cene
R. MIKLAUČ „Pri Škofu"
Ljubljana, Lingarjeva ul.

Specialna trgovina sukna

Franc Bedič, Maribor, Aleksandrova cesta štev. 28
priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnega angleškega in češkega sukna po najnižjih cenah. - Najmodernejše **velurje** in **ripse** za damske plašče.

Priporočajte

naš list ob vsaki dani priliki. Priporočajte tudi njegov oglasni del.

„Ilustrov. Slovenec" 1925

Na razpolago je še nekaj izvodov celotnega prvega letnika **v izvirni vezavi.**

Cena brez poštnine **80 Din,** po pošti 15 Din več.

Znesek naj se pošlje naprej na upravo »Slovenca« z natančno označbo: **Naročam vezan letnik »Ilustrov. Slovenca« 1925.**

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI
priporoča za praznik Kristusa Kralja:

Bartmann, Dr. B., **Jesus Christus unser Heiland und König.** 654 strani, vez. Din 144.
Bettenburg C., **Gedanken zu Predigten über das Königtum Jesu Christi.** 94 str., nevez. 30 Din.
Cohausz S. J., **Jesus Christus der König der Welt.** 158 str., vez. 40 Din.
Drexel, **Jesus und die Seele.** 96 str., nevez. 11 Din.
Faustmann K., **Christkönigsfest.** Sechs Vorträge nach den Gedanken der Christkönigs-Enzyklika Pius XI. 87 str., nevez. Din 31.50.
Gerster P. T. V., **Jesu soziales Königtum.** Predigtzyklus. 61. str., nevez. Din 13.50.
Haendly P. A., **Gott — Christus.** Religiöse Zeitgedanken. 92 str., nevez. 27 Din.
Hättenschwiller P. J., **Christus — König.** 31 Lesungen über das Königtum Christi. 144 str., nevez. Din 16.50.
Jehle Dr. E., **Der göttliche Heiland,** mein Führer zum Lebensglück. 96 str., nevez. Din 19.50.
Kröss Dr. J., **Thron und Reichszeichen des Königs Jesu Christi. Sechs** Predigten über das Königtum Jesu Christi. 38 str., Din 23.
Lucas J., **Die Reichtümer des göttlichen Herzens Jesu.** 128 str., vez. Din 80.
Marmion D. C., **Christus das Leben der Seele.** 463 strani., nevez. Din 91.
Mateo, **Hin zum König der Liebe.** 307 strani, vez. Din 62.50.
Meyenberg A., **Jesus der König und sein Königreich in der Hl. Schrift.** 64 str., nevez. 28 Din.
Pitynek A., **Am Herzen Jesu.** 33 Zeitgemässe Lesungen. 278 str., vez. Din 70.
Rohrmüller G., **Jesus Christus der Gottmensch und Gelöser.** Zvezek I.-III., nevez. 115 Din.
Göttig J., **Der Rasttag am Herzen Jesu.** Anleitung zur monatlichen Geistessammlung. 149 str., vez. Din 32.50.
Schenz Dr. A., **Jesus und wir im Spiegel des Kirchenjahres.** 136 str., nevez. 38 Din.
Schumacher W., **Christus unser König.** Zeitgemässe Gedanken über Königtum Christi. 62 str., nevez. 30 Din.
Oficij D. N., **Jesu Christi Regis, za brevir.** 7 Din
Mašni formular D. N. **Jesu Christi Regis** za misale 5 Din.

Za praznik »Kristus Kralj«
priporoča
Jugoslov. knjigarna v Ljubljani

KIMOVEC FR.: »Srce Kraljevo«. Za mešani zbor in orgle, Din 1.50. Lepa in učinkujoča skladba; za ta praznik prav primerna.

PREMRL ST.: »Povsod Boga« za enoglasni in mešani zbor z orglami. Din 1.50.

Prvovrstno delo, Zmerne cene, To je naše geslo!
KNJIGOVEZNICA K. T. D.
Črtalnica in ivornica poslovnih knjig
v Ljubljani, Kopitarjeva ul. 6/II

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: dr. Fr. Kulovec. Urednik: Mih. Krek.